

Kontorsnamn/Avdelning

Kontorsnummer

Datum

Handläggare

Telefon (inkl riktnummer)

Kunduppgifter

Fysisk eller juridisk person		Personnummer/Organisationsnummer
Utdelningsadress (gata, box e d)		Kontaktperson
Postnummer	Ortnamn	Telefon (inkl riktnummer)

Avtal

Mellan undertecknad (kunden) och Svenska Handelsbanken AB (publ) (banken) träffas avtal om handel med finansiella instrument och valuta enligt denna och följande sidor samt enligt vid var tid gällande Allmänna villkor för handel med finansiella instrument, Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta, Allmänna villkor för handel och registrering av fondandelar och bankens vid var tid gällande riktlinjer för utförande av order och orderhantering, (nedan Avtalet) vars bestämmelser (de nu gällande) kunden tagit del av och därmed godkänt. Kunden är vidare bunden av villkor i orderunderlag, villkor i av banken upprättad avräkningsnota och regler antagna av banken, svensk eller utländsk emittent, utförandeplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral.

Vid handel med kontrakt om avista, option och termin i valuta har vid var tid gällande Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta, vars bestämmelser (de nu gällande) kunden tagit del av och därmed godkänt företräde framför ovan nämnda Allmänna villkor för handel med finansiella instrument.

Vid utförande av uppdrag avseende fondandelar som inte handlas på en handelsplats gäller i stället för ovan nämnda Allmänna villkor för

handel med finansiella instrument vad som anges beträffande försäljning och inlösen i fondbestämmelserna för respektive fond och i Allmänna villkor för handel och registrering av fondandelar.

Härvid gäller de bryttider och övriga regler för försäljning och inlösen av andelar samt övriga villkor som anges i fondbestämmelserna. Riskbeskrivning för fonder återfinns i informationsbroschyr och faktablad för respektive fond. Kunden uppmärksammas särskilt på att för innehav i förvaltarregistrerade fonder gäller att all utdelning efter avdragen skatt kommer att återinvesteras oavsett om kunden tidigare har valt att få utdelningen utbetald.

Det åligger kunden att hålla sig underrättad om och följa nu nämnda villkor och regler. Bankens tjänster enligt Avtalet riktar sig inte till fysiska personer bosatta utanför Sverige eller juridiska personer med säte utanför Sverige eller till sådana personer i andra länder där det krävs att banken har vidtagit registreringsåtgärder eller andra liknande åtgärder. Kunden och Banken är därför överens om att för sådan kund kan banken begränsa sina åtaganden enligt Avtalet och att banken har rätt att säga upp Avtalet med omedelbar verkan. Är kunden utländsk medborgare eller bosatt utomlands, kan inskränkningar gälla enligt svensk eller utländsk lag i de rättigheter och skyldigheter som kunden och banken har enligt detta avtal.

Kunden är införstådd med att handel enligt detta avtal sker på egen risk och att riskbedömningen åvilar kunden. Detta avtal har upprättats i två exemplar av vilka parterna erhållit var sitt exemplar.

Banken har kontrollerat kundens identitet.

Kategorisering

Enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska alla kunder som handlar med finansiella instrument kategoriseras för att anpassa skyddsnivån. Skyddet är olika för olika kunder beroende på kundens kunskaper, erfarenhet och övriga förhållanden. Mer information finns nedan under Information om kundkategorier.

I enlighet med lagen har du, eller ni som organisation, kategoriserats som:

Icke-professionell kund   Professionell kund   Jämbördig motpart

Därtill ska samtliga företag som handlar derivat kategoriseras i enlighet med EU:s förordning (EU 648/2012) om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EMIR).

I enlighet med EMIR har ditt företag kategoriserats som:

Icke-finansiell motpart under samtliga EMIR:s clearingtrösklar   Finansiell motpart under samtliga EMIR:s clearingtrösklar
 Icke-finansiell motpart över en eller flera av EMIR:s clearingtrösklar   Finansiell motpart över en eller flera av EMIR:s clearingtrösklar

Multilateral utvecklingsbank, offentligt organ som ägs av nationell regering och som har uttrycklig garantiordning från nationell regering eller Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten respektive Europeiska stabilitetsmekanismen

Kundens exemplar

Om någon av EMIR's clearingtrösklar skulle passeras eller kunds kategorisering ändras av annat skäl åtar sig kunden att kontakta banken utan onödigt dröjsmål. Se också avsnittet om EMIR nedan som innehåller ytterligare information.

Särskild kategorisering enligt SFTR (Se avsnittet nedan om Transaktioner avseende värdepappersfinansiering (dvs vanligtvis aktielån eller repor): Kund som är kategoriserad som icke-finansiell motpart (oavsett om kunden överstiger eller understiger clearingtrösklarna) kategoriseras även som:

Mindre eller medelstort företag

Inte ett mindre eller medelstort företag

Med mindre eller medelstort företag avse här ett företag som uppfyller två av följande gränser: en Balansomslutning mindre än 20 MEUR, en omsättning mindre än 40 MEUR eller medeltalet anställda under räkenskapsåret är mindre än 250 stycken. Om kunden inte längre uppfyller kriterierna för att kategoriseras som ett mindre eller medelstort företag åtar sig kunden att kontakta banken utan onödigt dröjsmål. Se vidare avsnittet om Transaktioner avseende värdepappersfinansiering (dvs vanligtvis aktielån eller repor) nedan.

Underskrift

Ort, datum	Ort, datum
Kundens namnteckning	Bankens namnteckning Svenska Handelsbanken AB (publ)
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Avgifter och skatter

För handel och övriga tjänster i enlighet med dessa villkor uttas avgifter och courtage enligt av banken vid var tid tillämpade prislistor. Uppgift om aktuella priser och avgifter samt hur dessa betalas av kunden finns på bankens kontor eller hemsida www.handelsbanken.se i anslutning till information om respektive produkt/tjänst. Detta gäller även information om ersättningar som banken ger eller tar emot från tredje part. Information om avgifter för aktuell tjänst och ersättningar till tredje part lämnas innan transaktion i produkt genomförs eller tjänst tas i anspråk. Se även avsnittet Information till kund som handlar med finansiella instrument i de allmänna villkoren. Kunden godkänner härmed att tilläggsavgifter även kan utgå enligt följande. För handel, clearing eller förvar av utländska finansiella instrument och för clearing av svenska finansiella instrument debiteras särskilda avgifter. För överföring av finansiella instrument till annat institut och för konvertering av finansiella instrument kan särskild avgift komma att debiteras. Avgift utgår också för annullering av order och/eller makulering av avslut av banken eller marknadsplatsen i samband med otillåten orderläggning eller handel. Banken kan även komma att påföra kunden andra kostnader som banken debiteras av annan i samband med kundens handel, clearing eller förvar av finansiella instrument.

Kunden ska svara för sådana eventuella skatter och andra avgifter som ska betalas enligt svensk eller utländsk lag svensk/utländsk myndighetsföreskrift eller beslut, mellanstatligt avtal eller bankens avtal med svensk/utländsk myndighet med anledning av uppdrag som banken utför för kundens räkning enligt detta Avtal. Vid utförande av uppdrag avseende fondandelar som inte handlas på en handelsplats gäller i stället de avgifter och skatter som framgår av fondens faktablad (eller motsvarande). Banken tar inte ut några avgifter vid flytt av fondandelar. Det kan förekomma att det institut som fonder flyttas från tar ut en avgift för flytten. Uppgifter om gällande avgifter återfinns på bankens hemsida och hos närmaste bankkontor.

Betalning och leverans

Finansiella instrument, valuta eller likvida medel som banken i samband med utförande av uppdrag har mottagit för kundens räkning för vidarebefordran till kunden (eller den som kunden anvisat) ska levereras eller betalas enligt kundens instruktioner när denne har uppfyllt sitt åtagande att leverera eller betala med anledning av uppdraget i fråga. Banken har dock rätt att hålla inne de finansiella instrumenten, valutorna respektive likvida medlen om banken har förfallen fordran på kunden, t ex i anledning av annat uppdrag som banken utfört för kundens räkning. Om banken av misstag till kunden (eller den som kunden anvisat) skulle leverera finansiella instrument respektive valuta eller betala likvida medel respektive valuta, som rätteligen inte skulle ha tillkommit denne, ska kunden se till att de finansiella instrumenten, valutorna eller likvida medlen i fråga utan dröjsmål levereras tillbaka till banken.

Avräkning av förpliktelser

För den händelse någon av parterna skulle försättas i konkurs eller företagsrekonstruktion skulle beslutas för part, enligt vid var tid gällande lag, ska samtliga utestående förpliktelser med anledning av handel med finansiella instrument och valuta mellan parterna avräknas mot varandra genom slutavräkning per den dag sådan händelse inträffar. Vad som efter sådan slutavräkning tillkommer ena parten är omedelbart förfallet till betalning.

Skatterättslig hemvist

Kunden ska själv förvissa sig om sin skatterättsliga hemvist. För juridisk person avses normalt det land där den juridiska personen är registrerad eller där företaget/styrelsen har sitt säte. För fysisk person är det normalt det land/stat vars lag anger skattskyldighet på grund av huvudsaklig vistelse, bosättning eller liknande omständighet. För juridisk person avses normalt det land där den juridiska personen är registrerad eller där företaget/styrelsen har sitt säte.

Adressändring

Kunden försäkras att här lämnade uppgifter av betydelse för beskattning, rapportering, meddelanden, tillämpning av detta avtal och lagregler om uppgiftsskyldighet m m är riktiga och förbinder sig att utan dröjsmål till banken skriftligen anmäla förändringar i detta avseende, t ex vid flyttning utomlands, ändring av namn adress, telefonnummer, medborgarskap, skattehemvist och uppgiven e-post. Det åligger kunden att på begäran av banken lämna den information, inkluderande skriftliga handlingar, som banken bedömer vara nödvändig för att fullgöra de skyldigheter som åligger banken enligt detta avtal, tillämplig EU-förordning, lag, föreskrifter, allmänna rättsprinciper eller regelverk hos utförandeplats, värdepapperscentral eller central motpart (CCP) (eller motsvarande utanför EU).

Pantsättning

Till säkerhet för samtliga kundens nuvarande och blivande förpliktelser gentemot banken i samband med uppdrag enligt detta Avtal eller annars uppkomna i samband med kundens transaktioner med finansiella instrument pantsätter kunden härmed till banken dels samtliga finansiella instrument som vid var tid disponeras av banken i samband med uppdraget, dels samtliga kundens finansiella instrument som annars för kundens räkning överförs eller överlämnats till eller förvärvats genom banken samt dels kundens fordringar som är hänförliga till uppdrag enligt detta Avtal. För kontrakt om avista, option och termin i valuta gäller dessutom vad som anges i Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta, punkt 7.

Reklamation och hävning

Kunden ska bevaka att avräkningsnota eller motsvarande redovisning erhålls samt granska denna. Kunden ska omgående underrätta banken om eventuella fel eller brister som framgår av avräkningsnota, att avräkningsnota eller motsvarande redovisning uteblivit eller eventuella övriga fel eller brister vid uppdragets utförande (reklamation). Om kunden vill häva ett utfört köp- eller säljuppdrag ska sådan begäran framföras uttryckligen till banken i samband med att banken underrättas om felet eller bristen. För utfört kommissionsuppdrag lämnat av en konsument i egenskap av icke-professionell kund gäller dock att begäran om hävning får framföras till institutet utan dröjsmål och att begäran om annat pris får framföras till institutet inom skälig tid efter det att kunden insåg eller borde ha insett de omständigheter som legat till grund för aktuell begäran. Om reklamation eller begäran om hävning, annat pris eller annan åtgärd inte lämnas inom tid som anges ovan förlorar kunden rätten att begära ersättning, häva uppdraget eller kräva andra åtgärder från bankens sida. Beträffande kontrakt om avista, option och termin i valuta gäller härutöver vad som anges i Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta, punkterna 2, 13 och 15.

Kundens exemplar

Utförande av order på kundens eget initiativ

Vid utförande och/eller vidarebefordran av order på kundens initiativ avseende sådana okomplicerade instrument som anges i 9 kap. 25 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (i dess lydelse från den 3 januari 2018) kommer banken regelmässigt inte bedöma om kunden har nödvändiga kunskaper eller erfarenheter för att bedöma om den aktuella tjänsten eller det finansiella instrumentet passar kunden.

Villkorsändring

Ändringar av Avtalet, eller höjning av bankens avgifter (enligt avtalet och vid var tid gällande prislista) ska ha verkan gentemot kunden två månader efter det att kunden enligt nedan under rubriken Meddelanden ska anses ha mottagit meddelandet. Om kunden inte godtar ändringen har kunden rätt att inom nämnda tid säga upp Avtalet till upphörande. Ändring av kundens kategorisering tillkännages på sätt och inom tid som banken bestämmer och har därefter verkan gentemot kunden. Beträffande ändring av bankens riktlinjer för utförande av order och orderhantering, gäller vad som anges i riktlinjerna.

Uppsägning

Banken kan uppsäga Avtalet enligt dessa allmänna villkor per brev till upphörande två månader efter det att kunden enligt nedan under rubriken Meddelanden ska anses ha fått meddelandet.

Kunden kan säga upp avtalet på de sätt som framgår nedan under rubriken Meddelanden (d v s per brev eller muntligen vid besök på kontor) (samt via e-post efter särskild överenskommelse) till upphörande en månad efter det banken enligt samma punkt ska anses ha fått meddelandet.

Vid Avtalets upphörande ska parterna genast reglera samtliga sina förpliktelser enligt dessa bestämmelser. Avtalet gäller dock i tillämpliga delar till dess part fullgjort samtliga sina åtaganden gentemot motparten. Vidare får envar av banken och kunden säga upp ännu inte utfört uppdrag enligt dessa bestämmelser avseende visst finansiellt instrument enligt samma villkor som nu angetts.

Oavsett vad som sagts i föregående stycke får part säga upp Avtalet med omedelbar verkan om motparten väsentligen brutit mot Avtalet. Härvid ska varje avtalsbrott där rättelse trots anmaning inte snarast möjligt vidtagits, anses som ett väsentligt avtalsbrott. Det ska också anses som väsentligt avtalsbrott om kunden inte lämnar sådana uppgifter som banken efterfrågar för att enligt bankens bedömning uppnå tillräcklig kundkänedom enligt lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Banken får även säga upp Avtalet med omedelbar verkan vid förändringar beträffande kundens skatterättsliga hemvist som medför att banken inte längre kan fullgöra sin skyldighet att för kundens räkning vidta åtgärder beträffande skatt eller att fullgörandet av sådan skyldighet avsevärt försvåras. Beträffande kontrakt om avista, option och termin i valuta gäller härutöver vad som anges i Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta, punkt 14.

Meddelanden

Meddelande från banken

Banken lämnar meddelanden till kunden med rekommenderat brev eller vanligt brev till kundens folkbokföringsadress (eller motsvarande) eller, om detta inte är möjligt, till den adress som anges i Avtalet. Kunden och banken kan även komma överens om att meddelanden ska skickas till en annan adress.

Banken har även rätt att lämna meddelande till kunden via bankens internettjänst, på bankens hemsida www.handelsbanken.se, eller via e-post till av kunden i Avtalet angiven e-post adress eller annan e-post adress eller via annan elektronisk kommunikation som kunden meddelat banken, när banken bedömer att sådan kommunikation är lämplig. Kunden samtycker till att banken lämnar meddelande elektroniskt på det sätt som anges i stycket ovan. Om kunden vill ha meddelande på något annat sätt kan kunden meddela banken det.

Meddelande som skickats av banken med rekommenderat brev eller vanligt brev ska kunden anses ha fått senast femte bankdagen efter avsändandet, om brevet sänts till den adress som kunden uppgivit.

Meddelande genom bankens internettjänst, e-post eller annan elektronisk kommunikation ska kunden anses ha fått vid avsändandet om det sänts till av kunden uppgivet nummer eller elektronisk adress. Om kunden får ett sådant meddelande vid en tidpunkt som inte är bankens normala kontorstid ska kunden anses ha fått meddelandet vid början av påföljande bankdag.

Meddelande till banken

Kunden kan lämna meddelande till banken genom att besöka något av bankens kontor eller genom att skicka brev. Meddelande från kunden till Banken ska ställas till det kontor som anges i Avtalet eller avräkningsnota/motsvarande redovisning, såvida banken inte begärt svar till annan adress. Kunden kan endast lämna meddelande till banken via e-post efter särskild överenskommelse med banken.

Meddelande från kunden ska banken anses ha fått den bankdag meddelandet kommit fram till nyssnämnda kontor eller adress. Även i annat fall ska banken anses ha fått meddelandet från kunden om kunden kan visa att meddelandet skickats på ett ändamålsenligt sätt. I sådant fall ska banken anses ha fått meddelandet den bankdag kunden kan visa att Banken borde fått det.

För meddelande avseende reklamation och hävning med anledning av kommissionsuppdrag som konsument lämnat i egenskap av icke-professionell kund gäller att meddelandet kan göras gällande om kunden kan visa att det skickats på ett ändamålsenligt sätt, även om det försenats, förvanskats eller inte kommit fram. Kunden ska dock, om denne har anledning att anta att banken inte fått meddelandet eller det förvanskats, skicka om meddelandet till banken.

Ansvarsbegränsningar

Banken är inte ansvarig för skada som beror av svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, naturkatastrof, driftavbrott eller andra störningar i datorsystem eller teleförlinje som används vid utförande av viss tjänst eller annan osedvanlig eller oförutsebar omständighet som banken inte har något inflytande över och vars konsekvenser hade varit omöjliga för banken att avvärja trots alla ansträngningar.

Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om banken själv är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Skada som uppkommit i andra fall ska inte ersättas av banken, om banken varit normalt aktsam. Banken ansvarar inte för indirekt skada. Denna begränsning gäller dock inte om den indirekta skadan har orsakats av grov vårdslöshet. Begränsningen gäller inte heller vid uppdrag som lämnats av konsument om den indirekta skadan orsakats av bankens vårdslöshet.

Banken ansvarar inte för skada som förorsakats av - svensk eller utländsk - utförandeplats, depåförande tredjepart, värdepapperscentral, central motpart (CCP), eller andra som tillhandahåller motsvarande tjänster, och inte heller av depåbank eller annan uppdragstagare som banken med tillbörlig omsorg anlitat eller som anvisats av kunden. Detsamma gäller skada som orsakats av att ovan nämnda organisationer eller uppdragstagare blivit insolventa. Banken ansvarar inte heller för skada som uppkommer för kunden eller annan med anledning av förfogandeinskränkning som kan komma att tillämpas mot banken beträffande finansiella instrument.

Finns hinder för banken att helt eller delvis utföra köp- eller säljuppdrag avseende finansiella instrument, eller att annars verkställa åtgärd enligt dessa bestämmelser, på grund av omständighet som anges i första eller andra stycket, får åtgärden skjutas upp till dess hindret har upphört. Om banken till följd av sådan omständighet är förhindrad att verkställa eller ta emot betalning, ska varken banken eller kunden vara skyldig att betala dröjsmålsränta.

Vad ovan sagts gäller i den mån inte annat följer av lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Investerarskydd och insättningsgaranti

Enligt lagen (1999:158) om investerarskydd har kunden, om denne i händelse av bankens konkurs inte skulle få ut sina finansiella instrument hos banken, rätt till särskild ersättning med det belopp som föreskrivs i lagen. Beloppet uppgår per den 1 juli 2009 till högst 250 000 kr. Nämnda ersättning kan även innefatta medel som banken tagit emot med redovisningsskyldighet. Kund som vill ha ersättning ska senast ett år från dagen för konkursbeslutet framställa sitt krav till Riksgälden, som efter prövning betalar ut ersättning.

Varje kund har rätt till ersättning för sin sammanlagda kontobehållning i banken med ett belopp som motsvarar högst 950 000 kronor. Riksgälden betalar ut ersättningen inom 7 arbetsdagar från den dag banken försattes i konkurs eller Finansinspektionen beslutade att garantin ska träda in.

Utöver detta belopp kan kontohavare enligt lag under vissa förutsättningar få ersättning för vissa insättningar som hänförs till särskilt angivna händelser, t.ex. försäljning av privatbostad, avgångsvederlag och försäkringsersättning, med högst 5 miljoner kronor. En längre tid för utbetalning kan då aktualiseras.

Följande kontohavare, eller utländska motsvarigheter, kan trots vad som anges ovan inte få ersättning från garantin: banker, kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag, försäkringsföretag, återförsäkringsföretag, understödsföreningar, finansiella institut enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, värdepappersfonder eller alternativa investeringsfonder, pensionsfonder, landsting, kommuner eller statliga myndigheter.

Faktablad

Enligt förordningen (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare ("Priip-produkter") ska banken kostnadsfritt tillhandahålla faktablad till icke-professionella kunder i syfte att göra det möjligt för dessa kunder att förstå och jämföra Priip-produkternas viktigaste egenskaper och risker. Faktablad kommer att tillhandahållas på bankens hemsida www.handelsbanken.se eller via kundens internetjänst. Kunden samtycker till att faktablad tillhandahålls på detta sätt. Kunden kan kostnadsfritt erhålla faktablad utskrivet på papper genom att kontakta bankens kontor.

Om en icke-professionell kund kontaktar banken på eget initiativ för att genomföra en transaktion i en Priip-produkt via teknik för distanskommunikation kan banken sakna möjlighet att tillhandahålla faktablad innan transaktionen genomförs. Faktabladet kommer då att tillhandahållas utan onödigt dröjsmål efter genomförandet av transaktionen. Kunden kan alltid skjuta upp genomförandet av transaktioner till dess att faktabladet har mottagits. I det fall kunden väljer att genomföra transaktionen utan att faktabladet först har erhållits, samtycker kunden till att erhålla faktabladet efter det att transaktionen genomförts.

EMIR

Under EMIR följer ett antal skyldigheter med din motparts kategorisering, t.ex. clearingskyldighet och skyldighet att vidta riskminimerande åtgärder. Det är viktigt att du uppmärksammar dessa regler. Mer information finns på bankens hemsida www.handelsbanken.se/sv/foretag/placera/placeringsformer/vardepapper/regelverk/emir-foretag

Enligt EMIR ska dessutom alla derivatkontrakt rapporteras till ett transaktionsregister. Om kunden är kategoriserad som en icke-finansiell motpart under samtliga clearingtrösklar är det bankens ansvar att rapportera in OTC-derivatkontrakt som kunden ingått med banken. Denna rapporteringsskyldighet träder i kraft den 18 juni 2020 enligt EMIR. Banken kommer då att rapportera utestående och därefter ingångna derivatkontrakt som kunden ingått med Banken.

Kunden har dock rätt att själv rapportera in sitt ben av berörda derivatkontrakt till ett transaktionsregister. Önskar kunden att genomföra rapporteringen själv måste denne kontakta banken senast fem bankdagar innan egen rapportering påbörjas. En Kund som tidigare skött sin egen rapportering och som önskar att banken ska överta rapporteringen måste kontakta sitt transaktionsregister.

I de fall banken sköter rapporteringen är kunden skyldig att till banken lämna sådana uppgifter som krävs för rapporteringen, Kunden ansvarar för att korrekta uppgifter lämnas och rapporteras. Banken får, med iakttagande av normal aktsamhet, uppdra åt tredje part att helt eller delvis utföra rapporteringen.

I bankens rapportering enligt stycket ovan kommer banken att utgå ifrån följande.

- Kunden har ingått sina derivatkontrakt för egen del.
- Derivatkontrakten ingås inte inom ramen för en kapitalförsäkring.

- Kunden har inte utsett någon särskild förmånstagare som ska anges i rapporteringen.
- Derivatkontrakten minskar på ett objektivet mätbart sätt de risker kopplade till kundens affärsverksamhet eller likviditetsförvaltning i enlighet med artikel 10.3 i EMIR.
- Banken ansvarar för clearing av kundens derivatkontrakt.

Om någon av uppgifterna ovan inte skulle stämma generellt eller för en enskild derivattransaktion åligger det kunden att utan dröjsmål kontakta banken.

Finansiella motparter är skyldiga enligt EMIR att själv rapportera in sina derivatkontrakt - oavsett om de är OTC, börshandlade eller clearade - till ett transaktionsregister.

Icke-finansiella motparter över en clearingtröskel är också skyldiga att själv rapportera in samtliga sina OTC-derivatkontrakt till ett transaktionsregister.

Icke-finansiella motparter alldeles oavsett om de är över eller under en clearingtröskel är skyldiga att själv rapportera in börshandlade derivatkontrakt till ett transaktionsregister.

Om en kund önskar att banken ska rapportera in kundens derivatkontrakt med banken till ett transaktionsregister för kundens räkning kan banken hjälpa till med det (på kundens förfrågan). Detta kommer då att regleras i ett separat avtal mellan banken och kunden.

Samtliga derivatkunder är skyldiga att vidmakthålla ett giltigt s.k. LEI (legal Entity Identifier).

Transaktioner avseende värdepappersfinansiering (dvs vanligtvis aktielån eller repor)

Enligt förordningen (EU) nr 2015/2365 om transparens i transaktioner för värdepappersfinansiering och om återanvändning ("SFTR"), ska finansiella och icke-finansiella motparter i en transaktion om värdepappersfinansiering ("Transaktion") rapportera uppgifter om varje ingående, ändring eller avslutande av en Transaktion, och tillhörande säkerheter, till ett transaktionsregister. Rapporteringsskyldighet träder i kraft vid olika tidpunkter för olika aktörer. För värdepappersinstitut träder den i kraft den 14 april 2020.

En icke-finansiell motpart kategoriserad som ett mindre eller medelstort företag behöver dock inte själv rapportera in sina Transaktioner. I detta fall ska banken enligt SFTR rapportera in Transaktionerna för kundens räkning. När banken sköter rapporteringen är kunden skyldig att till banken lämna sådana uppgifter som krävs för rapporteringen. Kunden ansvarar för att korrekta uppgifter lämnas och rapporteras. Banken får, med iakttagande av normal aktsamhet, uppdraga åt tredje part att helt eller delvis utföra rapporteringen.

I bankens rapportering enligt stycket ovan kommer banken att utgå ifrån att kunden inte har utsett någon förmånstagare och att det är banken som är kundens depåbank. Om kunden utsett förmånstagare eller en annan depåbank än banken åligger det kunden att utan dröjsmål upplysa banken om det.

Som framgår ovan är finansiella motparter skyldiga enligt SFTR att själv rapportera in sina Transaktioner till ett transaktionsregister. Detsamma gäller icke-finansiella motparter som inte är kategoriserade som mindre eller medelstora företag. Rapporteringsskyldigheten för icke-finansiella företag träder i kraft den 11 januari 2021 enligt SFTR.

Om en sådan kund önskar att banken rapporterar in Transaktioner som kunden ingått med banken till ett transaktionsregister för kundens räkning kan banken hjälpa till med det (på kundens förfrågan). Detta kommer då att regleras i ett separat avtal mellan banken och kunden.

Samtliga kunder avseende Transaktioner är dock skyldiga att vidmakthålla ett giltigt s.k. LEI (legal Entity Identifier).

Utlämnande av uppgift till annan

Banken kan, till följd av svensk/utländsk lag, svensk/utländsk myndighets föreskrift eller beslut och/eller bankens avtal med svensk/utländsk myndighet, handelsregler eller avtal/villkor för visst finansiellt instrument, vara skyldigt att till annan lämna uppgift om kundens förhållanden. Det åligger kunden att på begäran av banken tillhandahålla den information, inkluderande skriftliga handlingar, som banken bedömer vara nödvändig för att fullgöra sådan skyldighet.

Bankens begäran om uppgifter som behövs för att uppnå tillräcklig kundkännedom

Banken har rätt att begära att kunden lämnar den information och de uppgifter som enligt bankens bedömning är nödvändiga för att uppnå tillräcklig kundkännedom enligt lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Uppgifterna ska lämnas inom den tidsfrist som banken bestämmer.

Information om behandling av personuppgifter

Personuppgiftsansvarig m m

Svenska Handelsbanken AB (publ) (nedan "banken") är (med undantag för den behandling som Handelsbanken Fonder AB är ansvarig för, se stycket närmast nedan) ansvarig (personuppgiftsansvarig) för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med denna tjänst eller som i övrigt registreras i samband med tjänsten.

Handelsbanken Fonder AB är ansvarig (personuppgiftsansvarig) för behandlingen av de personuppgifter som antecknas i fondandelsägarregistret för en fond som förvaltas av Handelsbanken Fonder AB.

Det som anges i denna punkt om bankens behandling av dina personuppgifter gäller även för Handelsbanken Fonder AB:s behandling av dina personuppgifter (dock inte det som anges under rubriken "Analys och marknadsföringsunderlag"). Med "banken" förstås därför nedan i denna punkt även Handelsbanken Fonder AB.

Det som sägs nedan om dig gäller också i förekommande fall den som är borgensman eller pantsättare, ombud, god man eller förvaltare för dig.

Ändamål och rättslig grund

Uppfylla villkoren i vårt avtal

Det grundläggande ändamålet med bankens behandling av personuppgifter i samband med denna tjänst och den rättsliga grunden för det är att samla in och kontrollera personuppgifterna inför ett beslut om att tillhandahålla tjänsten till dig och att uppfylla villkoren i vårt avtal.

Följa lagar och regler

Behandling av personuppgifter sker också för att banken ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt lag eller myndighets beslut. Exempel på sådan behandling är bankens behandling av personuppgifter för att uppfylla krav enligt bokföringslagen, lagen om penningtvätt och i samband med rapportering till myndigheter såsom Skatteverket, Polismyndigheten och Kronofogden.

Analys- och marknadsföringsunderlag m m

Personuppgifter behandlas för marknads- och kundanalyser som utgör underlag för marknadsföring, metod- och affärsutveckling samt riskhantering. Med riskhantering avses även behandling av uppgifter om kredittagare och krediter för kvalitetsbedömning av krediter för kapitaltäckningsändamål. Personuppgifter kan vidare behandlas som underlag för finansiell rådgivning.

Personuppgifterna kan komma att användas för direkt marknadsföring om du inte har begärt spärr mot det (s k direktreklamspärr).

I den mån bankens åtgärder inte utförs för att uppfylla villkor i avtal eller krav i lag eller från myndighet är den rättsliga grunden för behandlingen normalt att det är ett berättigat intresse för banken enligt gällande lagstiftning.

Hur länge sparar vi personuppgifter

Vi sparar personuppgifter så länge det är nödvändigt för att vi ska kunna uppfylla villkoren i vårt avtal om tjänsten och i övrigt enligt vad som följer av lag eller myndighets beslut.

Dina rättigheter

Du har bland annat rätt att få information om vilka personuppgifter om dig som behandlas av banken och att begära rättelse av felaktig eller ofullständig uppgift.

Mer information

Utförlig information om bankens behandling av personuppgifter och dina rättigheter i samband med sådan behandling m m finns på www.handelsbanken.se.

Om du har frågor

Om du har frågor eller synpunkter kring hur banken behandlar dina personuppgifter är du välkommen att kontakta ditt bankkontor eller bankens dataskyddsombud på dpo@handelsbanken.se eller skriva till följande adress.

Handelsbanken
Dataskyddsombud
106 70 Stockholm

Du har också alltid rätt att kontakta bankens klagomålsansvarige eller Datainspektionen för eventuella klagomål rörande behandling av personuppgifter.

Legal entity identifier

Kund som är juridisk person eller driver näringsverksamhet åtar sig att införskaffa och hålla uppdaterad ett särskilt identifieringsnummer s.k. LEI. Denne förklarar sig också införstådd med att ett aktivt LEI är en förutsättning för att banken ska vara skyldig att utföra sina skyldigheter enligt avtalet och för att depåinnehavaren ska kunna ianspråka sina rättigheter under eller i samband med avtalet.

Kunden befullmäktigar banken att för kundens räkning införskaffa eller uppdatera LEI. Banken har dock ingen skyldighet att för kundens räkning införskaffa eller uppdatera LEI. Kunden ska ersätta banken för de kostnader som banken ådrar sig i samband härmed.

Tillämplig lag och tvistlösning

Tolkning och tillämpning av detta Avtal, Allmänna villkor för handel med finansiella instrument, Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta, Allmänna villkor för handel och registrering av fondandelar, samt bankens ”Utförande av order m m” ska ske enligt svensk rätt.

Kunden kan även i syfte att finna en lösning på tvisten utanför domstol, lämna in klagomål med begäran om rättelse direkt till banken eller anmäla tvisten till prövning i Allmänna reklamationsnämnden, som är en nämnd för alternativ tvistlösning, Box 174, 101 23 Stockholm, www.arn.se. En anmälan till nämnden måste vara skriftlig. För att nämnden ska pröva ärendet finns bland annat vissa värde- och tidsgränser.

Information om kundkategorier

Icke-professionell kund

Kund i denna kategori kommer att ha den högsta skyddsnivån enligt lagen om värdepappersmarknaden. Detta innebär bland annat att banken kommer att informera om företaget och våra tjänster. Banken kommer också att lämna information om aktuella finansiella instrument och riskerna med dessa samt kostnader och andra avgifter för handel i dessa. När banken tillhandahåller portföljförvaltning eller investeringsrådgivning kommer banken att bedöma om en tjänst eller ett instrument är lämpligt för kunden innan banken tillhandahåller tjänsten eller rekommenderar instrumentet. Bedömning gör banken mot bakgrund av kundens investeringsmål, finansiella ställning samt erfarenhet av och kunskap om tjänsten eller transaktionen. Vid andra typer av tjänster än portföljförvaltning och investeringsrådgivning kommer banken att bedöma om tjänsten är passande för kunden mot bakgrund av kundens kunskaper och erfarenheter. Avser tjänsten

utförande av order på kundens initiativ avseende okomplicerade finansiella instrument, t.ex. marknadsnoterade aktier, görs dock inte någon sådan bedömning. Kund som kategoriseras som icke-professionell kund kan under vissa omständigheter flyttas till kategorin professionell kund. En inplacering i kategorin professionell kund gör att skyddsnivån minskar.

Professionell kund

Professionella kunder förväntas normalt ha sådana kunskaper att de själv kan avgöra vilken information de behöver för att kunna fatta ett investeringsbeslut. Detta innebär att den professionella kunden måste begära den information denne anser sig behöva. Vid investeringsrådgivning görs normalt inte någon bedömning av kundens erfarenhet och kunskaper och inte heller av kundens finansiella ställning. Vid portföljförvaltning sker ingen bedömning av erfarenhet och kunskaper. Vid andra typer av tjänster kommer vi inte att bedöma om tjänsten är passande för kunden mot bakgrund av kundens kunskaper och erfarenheter. Professionella kunder kan på begäran och efter medgivande flyttas till kategorin icke-professionell kund och därmed höja skyddsnivån. Professionella kunder kan också på begäran och efter medgivande flyttas till kategorin jämbördiga motparter och därmed sänka skyddsnivån.

Jämbördig motpart

Vid portföljförvaltning och investeringsrådgivning kommer en bedömning att ske om tjänsten är lämplig för kunden mot bakgrund av kundens syfte med investeringen. Jämbördig motpart kan på begäran och efter medgivande flyttas till kategorin professionella kunder eller till kategorin icke-professionella kunder och därmed höja skyddsnivån.

Allmänna villkor för handel med finansiella instrument

Definitioner

I Allmänna Villkor för handel med finansiella instrument förstås med

a) värdepapper

dels finansiellt instrument såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. 1) överlåtbara värdepapper som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, 2) penningmarknadsinstrument, 3) andelar i företag för kollektiva investeringar (fondandelar) 4) finansiella derivatinstrument och 5) utsläppsrätter,

dels värdehandling, varmed avses handling som inte kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, dvs. 1) aktie eller enkelt skuldebrev som enligt definitionen ovan inte är finansiellt instrument 2) borgensförbindelse, 3) gåvobrev, 4) pantbrev eller liknande handling.

b) avräkningsnota besked om att en order/ett affärsuppdrag har utförts.

c) reglerad marknad såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredjepart - regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler - så att det leder till ett kontrakt.

d) handelsplats såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform).

e) utförandeplats en handelsplats, en systematisk internhandlare eller en marknadsgarant inom EES eller en annan person som tillhandahåller likviditet inom EES.

f) handelsplattform en MTF-plattform eller en OTF-plattform.

g) MTF-plattform såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler så att det leder till ett kontrakt.

h) OTF-plattform, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt.

i) systematisk internhandlare, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system.

j) multilateralt system, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett system där flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument kan interagera inom systemet.

k) förvaring av värdepapper, såväl förvaring av fysiska värdepapper som sådant förvar av dematerialiserade värdepapper som uppkommer genom registrering i depå.

l) depåförande tredjepart, värdepappersinstitut som på uppdrag av banken eller annan depåförande tredjepart förvarar värdepapper i depå för kunders räkning.

m) värdepappersinstitut, värdepappersbolag, svenska kreditinstitut med tillstånd att driva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige, samt utländska företag med tillstånd att bedriva verksamhet som motsvarar värdepappersrörelse.

n) värdepapperscentral, såsom definierat i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, dvs. detsamma som i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen. cc

o) bankdag, dag i Sverige som inte är söndag eller allmän helgdag eller som vid betalning av skuldebrev är likställd med allmän helgdag (sådana likställda dagar är f n lördag, midsommarafton, julafton samt nyårsafton).

p) central motpart (CCP), såsom definierat i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Emir), dvs. en juridisk person som träder emellan motparterna i kontrakt som är föremål för handel på en eller flera finansmarknader och blir köpare till varje säljare och säljare till varje köpare.

1. Uppdraget m.m.

Order från kunden om handel med finansiella instrument ska lämnas på det sätt banken har anvisat. En sådan order innebär ett åtagande för banken att försöka träffa avtal i enlighet med de instruktioner som kunden har lämnat. Banken är inte skyldig att acceptera uppdrag om handel med finansiella instrument. Banken lämnar inte någon garanti för att en mottagen order leder till handel.

Banken får avsäga sig mottaget uppdrag om kunden är i dröjsmål med de skyldigheter som ankommer på kunden avseende uppdraget enligt dessa allmänna villkor eller det annars föreligger skälig anledning till detta. Banken får dessutom avsäga sig uppdrag utan att ange skälet för det, om banken skulle misstänka att ett utförande av uppdraget kan stå i strid med gällande lagstiftning (t.ex. om marknadsmissbruk), tillämpliga marknadsregler, god sed på värdepappersmarknaden, om kunden inte tillhandahåller den information eller handlingar som krävs för att institutet eller kunden ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal eller som följer av tillämplig EU-förordning, lag, föreskrifter, allmänna rättsprinciper, eller regelverk hos utförandeplats, värdepapperscentral eller central motpart (CCP) eller om banken av annan anledning anser att det föreligger särskilda skäl.

Banken spelar in och bevarar telefonsamtal och annan elektronisk kommunikation som kan antas leda till transaktion, exempelvis i samband med att kunden lämnar banken uppdrag om handel eller instruktioner avseende kundens depå och anslutna konton. Kopior av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation med kunden kommer att finnas tillgängliga på begäran under en period på fem år. Kunden har rätt att på begäran få ta del av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation för vilket banken har rätt att ta ut en skälig avgift.

Banken utför uppdraget i enlighet med god sed på marknaden. Vid utförande av order för kunder som av banken behandlas som icke-professionella eller professionella kunder gäller bankens vid var tid gällande särskilda riktlinjer för utförande av order samt sammanläggning och fördelning av order. Banken ska på kunds begäran tillhandahålla kunden gällande riktlinjer och villkor som avses i detta stycke.

Vidare gäller tillämpliga regler antagna av svensk eller utländsk emittent, utförandeplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral. Dessa regler tillhandahålls av berört institut, emittent, handelsplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral. På kundens förfrågan kan banken lämna kunden uppgift om var informationen finns tillgänglig, t.ex. hemsida eller kontaktuppgifter.

En order gäller under den tidsperiod som överenskommit mellan kunden och banken. Om sådan överenskommelse inte träffats gäller ordern den dag den tas emot, dock längst till den tidpunkt samma dag då banken avslutar sin handel med det slag av finansiellt instrument som ordern avser.

När banken utfört ett uppdrag lämnar banken information om utförandet genom avräkningsnota eller motsvarande redovisning.

Om uppdraget utförts genom avtal direkt med banken anges det på avräkningsnotan eller motsvarande redovisning att uppdraget utförts i egen räkning, genom intern affär eller med banken som kundens motpart. Om uppdraget utförts genom avtal med en annan kund hos banken (däribland en juridisk person i bankens företagsgrupp) anges det på avräkningsnotan eller motsvarande att uppdraget utförts genom inbördes avslut eller intern affär. Vad som sägs i detta stycke gäller dock inte om uppdraget utförts inom ramen för ett handelssystem med anonym handel och i konkurrens.

Om banken efter särskild överenskommelse med kund upprättat avräkningsnota utan att ha köpt eller sålt de finansiella instrumenten för kundens räkning anges detta förhållande på avräkningsnotan exempelvis genom angivande av att banken endast medverkar vid utväxling av likvid och finansiella instrument.

2. Handel i kommission m.m.

Vid kommissionsuppdrag får banken utföra uppdraget i eget namn för kunds räkning (kommission), med en annan kund hos banken (s. k. kombination) eller genom att banken självt inträder som köpare eller säljare (s.k. självinträde).

3. Köpuppdrag

När kunden ("köparen") har lämnat uppdrag om köp av finansiella instrument gäller följande.

Betalning

Banken får från mottagandet av ett köpuppdrag reservera medel som motsvarar det totala likvidbeloppet (inkl. courtage och avgifter) på konto som köparen har i banken.

Köparen ska till banken senast likviddagens morgon kl. 08.00 betala i avräkningsnotan angivet totalbelopp. Har uppdraget utförts i annan valuta än svenska kronor anges valutaslaget i avräkningsnotan. Vid växling av valuta används den av banken vid var tid tillämpliga växlingskursen.

Banken får även som betalning av den fordran som uppstår till följd av ett köpuppdrag, med det totalbelopp som framgår av avräkningsnotan belasta av köparen anvisat konto som denne har i banken. Om sådant konto inte anvisats eller medel saknas på anvisat konto, får annat konto som köparen har i banken belastas.

Fullgör köparen inte sin betalningsskyldighet gentemot banken, har banken rätt till ränta på sin fordran enligt vad som framgår nedan.

Överföring av finansiella instrument

De finansiella instrument som uppdraget omfattar överförs till köparen, i den mån annat inte föranleds av lag, myndighets föreskrifter, särskilda regler för ifrågavarande instrument eller särskild överenskommelse med köparen enligt följande:

- för instrument som ska ägarregistreras hos värdepapperscentral/motsvarande eller instrument som ska registreras i depå/motsvarande hos banken, genom att banken utför nödvändiga registreringsåtgärder,
- för instrument som ska registreras i depå/motsvarande hos depåförande tredje part, genom att köparen instruerar den tredje parten om mottagande av de instrument som uppdraget omfattar, och
- för instrument som utfärdats i dokumentform, genom överlämnande till köparen.

Bankens panträtt

Banken har panträtt i de köpta instrumenten som säkerhet för sin fordran på köparen med anledning av uppdraget. Banken har rätt att vidta nödvändiga åtgärder för att fullborda denna panträtt. Fullgör köparen inte sin betalningsskyldighet gentemot banken, får banken - på det sätt och vid den tidpunkt banken finner lämpligt - sälja berörda instrument eller vidta andra dispositioner för att avveckla affären. Banken får för sådant ändamål teckna köparens namn och vidta de övriga åtgärder som kan vara nödvändiga i samband med avvecklingen. Banken har i sådant fall rätt att ur erhållen likvid tillgodogöra sig vad som krävs för betalning av bankens fordran jämte ränta och, i förekommande fall, ersättning för bankens arbete, kostnader och valutakursförluster.

Om likviden, vid försäljning eller andra dispositioner, inte täcker bankens hela fordran, ska köparen svara för mellanskillnaden jämte ränta. Institutet får i sådant fall belasta av köparen anvisat konto som denne har i banken. Om sådant konto inte anvisats eller medel saknas på anvisat konto, får annat konto som köparen har i banken belastas.

Vad ovan sagts innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som kan tillkomma banken på grund av EU-förordning, lag eller föreskrifter.

4. Säljuppdrag

När kunden ("säljaren") lämnat uppdrag om försäljning av finansiella instrument gäller följande.

Överföring av finansiella instrument

Banken ska med anledning av uppdraget få fri dispositionsrätt till de instrument som uppdraget omfattar.

Är instrumenten ägarregistrerade hos värdepapperscentral/motsvarande genom banken som kontoförande institut eller registrerade i depå hos banken, har banken rätt att utföra nödvändiga registreringsåtgärder.

I övriga fall ska säljaren samtidigt med att uppdraget lämnas vidta de åtgärder som krävs för att banken ska få fri dispositionsrätt till instrumenten. Därvid ska säljaren

- för instrument registrerade i depå/motsvarande hos depåförande tredje part, omgående instruera den tredje parten om skyndsamt överföring till institutet av de instrument som uppdraget omfattar
- för instrument ägarregistrerade hos värdepapperscentral/motsvarande genom något annat kontoförande institut än banken, tillse att banken erhåller fullmakt över instrumenten eller instruera det institutet om skyndsamt överföring till institutet av de instrument som uppdraget omfattar, och
- för instrument som utfärdats i dokumentform, överlämna dessa till banken.

Om banken inte samtidigt med uppdraget fått fri dispositionsrätt till instrumenten har banken rätt att fullgöra avtalet gentemot motparten på det sätt banken finner lämpligt. Säljaren ska ersätta banken kostnaden för detta jämte ränta. Om banken får betala ersättning och/eller avgifter till en central motpart på grund av att leverans av

finansiella instrument inte har skett i tid och detta beror på säljaren ska säljaren ersätta banken för dessa kostnader jämte ränta. Säljaren ska dessutom utge ersättning för bankens arbete och kostnader samt i förekommande fall för valutakursförluster. Banken får belasta av säljaren anvisat konto i banken för att erhålla betalning för sin fordran på säljaren. Om medel saknas på anvisat konto eller om konto inte anvisats, får annat konto som säljaren har i banken belastas.

Likvid

Säljaren får från banken senast kl. 18.00 på likviddagen det nettobelopp som angivits i avräkningsnotan. Har uppdraget utförts i annan valuta än svenska kronor anges valutaslaget i avräkningsnotan. Vid växling av valuta används den av banken vid var tid tillämpade växlingskursen.

Har säljaren inte i rätt tid utfört de åtgärder som är nödvändiga för att banken ska få fri dispositionsrätt till de instrument som uppdraget omfattar, får säljaren likviden tidigast andra bankdagen efter det att banken fick tillgång till instrumenten, dock tidigast på angiven likviddag. Om säljaren utfört nödvändiga åtgärder senare än kl. 12.00 en bankdag kan detta anses ha skett först påföljande bankdag.

5. Transaktioner med utländsk anknytning

Avsteg från ovan angivna villkor beträffande köp- respektive säljuppdrag kan förekomma vid transaktioner med utländsk anknytning.

6. Avgifter och skatter m.m.

Kunden ska betala courtage och andra avgifter till följd av uppdraget i enlighet med vid var tid gällande prislista eller i enlighet med vad banken och kunden särskilt kommit överens om.

Kunden svarar dessutom för nödvändiga kostnader, avgifter och utlägg som uppstår i samband med uppdragets utförande samt för skatter som följer av svensk eller utländsk lagstiftning.

7. Dröjsmålsränta

Om kunden är i dröjsmål har banken rätt till ränta enligt följande

- vid köpuppdrag beräknas ränta från den likviddag som anges i avräkningsnotan eller den senare dag, då instrumenten fanns tillgängliga för köparen, till och med den dag betalning sker.
- vid säljuppdrag beräknas ränta på kostnader som uppstår till följd av att banken inte erhållit fri dispositionsrätt från den dag då kostnaden uppstod till och med den dag då betalning sker.

Räntan ska beräknas efter en årlig räntesats som med åtta procentenheter överstiger STIBOR-räntan (Stockholm Interbank Offered Rate) för en veckas upplåning, som fastställts två bankdagar före den första dagen i varje sådan period. Ränta utgår dock inte för någon dag efter lägre räntesats än som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med tillägg av åtta procentenheter.

8. Kundens rätt att återkalla uppdrag

Kunden har rätt att återkalla uppdraget om kunden har utfört nödvändiga åtgärder i samband med uppdraget och banken inte inom skälig tid efter avslut har träffats

- vid köpuppdrag, utfört de åtgärder som ankommer på banken för att tillhandahålla köparen instrumenten som uppdraget omfattar, eller
- vid säljuppdrag, erlagt likvid med anledning av uppdraget.

Om kunden i sådana fall återkallar ett uppdrag befrias kunden från sina skyldigheter med anledning av detta.

Återkallelse enligt denna bestämmelse ska ske i enlighet med beaktande av gällande EU-förordningar (t.ex. marknadsmissbruksförordningen), lag eller föreskrift.

9. Kunds uppgiftsskyldighet

Det åligger kunden att på begäran av institutet lämna den information, inkluderande skriftliga handlingar, som banken bedömer vara nödvändig för att fullgöra de skyldigheter som åligger banken enligt Avtalet eller som följer av tillämplig EU-förordning, lag, föreskrifter, allmänna rättsprinciper, eller regelverk hos utförandeplats, värdepapperscentral eller central motpart (CCP).

10. Clearing och avveckling av utförda uppdrag

En utförandeplats regler för clearing och avveckling av transaktioner som genomförts på utförandeplatsen måste följas av banken. Sådana regler kan bl.a. innebära krav på användande av en clearingorganisation i form av en central motpart. Mellan kunden och banken slutförs utfört uppdrag efter vad som ovan anges beträffande köp- respektive säljuppdrag, i den mån inte annat överenskommit.

11. Annullering av order och makulering av avslut

Banken har rätt att annullera kundens order eller makulera avslut som träffats för kundens räkning i den omfattning som ordern annullerats eller avslutet makulerats av aktuell utförandeplats. Detsamma gäller om banken i annat fall finner annullering av order eller makulering av avslut vara nödvändig med hänsyn till att ett uppenbart fel begåtts av banken, marknadsmotpart eller av kunden själv, om banken skulle misstänka att kunden handlat i strid med gällande EU-förordning, lag eller annan författning eller om kunden i övrigt brutit mot god sed på värdepappersmarknaden.

Om order annullerats eller avslut makulerats, ska banken utan oskäligt dröjsmål informera kunden om detta. Om utförandeplatsen, till följd av handelsstopp, tekniskt fel eller liknande, annullerat samtliga order som berörs kommer banken normalt inte informera kunden.

12. Reklamation och hävning

Kunden ska bevaka att avräkningsnota eller motsvarande redovisning erhålls samt granska denna.

Kunden ska omgående underrätta banken om eventuella fel eller brister som framgår av avräkningsnota, att avräkningsnota eller motsvarande redovisning uteblivit eller eventuella övriga fel eller brister vid uppdragets utförande (reklamation).

Om kunden vill häva ett utfört köp- eller säljuppdrag ska sådan begäran framföras uttryckligen till banken i samband med att banken underrättas om felet eller bristen. För utfört kommissionsuppdrag lämnat av en konsument i egenskap av icke-professionell kund gäller dock att begäran om hävning får framföras till banken utan dröjsmål och att begäran om annat pris får framföras till banken inom skälig tid efter det att kunden insåg eller borde ha insett de omständigheter som legat till grund för aktuell begäran.

Om reklamation, begäran om hävning eller begäran om annat pris inte lämnas inom tid som anges ovan förlorar kunden rätten att begära ersättning, häva utfört uppdrag eller kräva andra åtgärder från banken sida.

13. Begränsning av institutets ansvar m.m.

Banken är inte ansvarig för skada som beror på svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om banken själv är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Skada som uppkommit i andra fall ska inte ersättas av banken, om banken varit normalt aktsam.

Banken ansvarar inte för skada som orsakats av svensk eller utländsk handelsplats, depåförande institut, värdepapperscentral, clearingorganisation, eller andra som tillhandahåller motsvarande tjänster, och inte heller av uppdragstagare som banken med tillbörlig omsorg anlitar eller som anvisats av kunden. Detsamma gäller skada som orsakats av att ovan nämnda organisationer eller uppdragstagare blivit insolventa. Banken ansvarar inte för skada som uppkommer för kunden eller annan med anledning av förfogandeinskränkning som kan komma att tillämpas mot banken beträffande finansiella instrument.

Banken ansvarar inte för indirekt skada. Denna begränsning gäller dock inte om den indirekta skadan har orsakats av grov vårdslöshet. Begränsningen gäller inte heller vid uppdrag som lämnats av konsument om den indirekta skadan orsakats av bankens vårdslöshet.

Vid direkt eller indirekt skada som uppkommit vid kommissionsuppdrag i förhållande till konsument ankommer det på institutet att visa att skadan inte uppkommit på grund av institutets vårdslöshet.

Föreligger hinder för banken, på grund av omständighet som anges i första stycket, att helt eller delvis utföra köp- eller säljuppdrag avseende finansiella instrument får åtgärd uppskjutas till dess hindret har upphört. Om banken till följd av sådan omständighet är förhindrat att verkställa eller ta emot betalning/leverans, ska varken banken eller kunden vara skyldiga att betala ränta.

Vad ovan sagts gäller i den mån inte annat följer av lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

14. Meddelanden

Meddelande från banken

Banken lämnar meddelanden till kunden med rekommenderat brev eller vanligt brev till kundens folkbokföringsadress (eller motsvarande) eller, om detta inte är möjligt, till den adress som anges i Avtalet. Kunden och banken kan även komma överens om att meddelanden ska skickas till en annan adress.

Banken har även rätt att lämna meddelanden till kunden via bankens internetjänst eller via e-post till av kunden i Avtalet angiven e-post adress eller annan e-post adress som kunden meddelat institutet eller via annan elektronisk kommunikation, när banken bedömer att sådan kommunikation är lämplig.

Meddelande som skickats av banken med rekommenderat brev eller vanligt brev ska kunden anses ha fått senast femte bankdagen efter avsändandet, om brevet sänts till den adress som angivits ovan.

Meddelande genom bankens internetjänst, e-post, eller annan elektronisk kommunikation ska kunden anses ha fått vid avsändandet om det sänts till av kunden uppgivet nummer eller elektronisk adress. Om kunden får ett sådant meddelande vid en tidpunkt som inte är institutets normala kontorstid i Sverige ska kunden anses ha fått meddelandet vid början av påföljande bankdag.

Meddelande till banken

Kunden kan lämna meddelanden till banken, genom att besöka något av bankens kontor eller genom att skicka brev. Brev till banken ska ställas till den adress som anges i Avtalet, om banken inte begärt svar till annan adress. Kunden kan endast lämna meddelande till banken via e-post efter särskild överenskommelse med institutet.

Meddelande från kunden ska institutet anses ha fått den bankdag meddelandet kommit fram till nämnda adress. Även i annat fall ska banken anses ha fått meddelandet från kunden om kunden kan visa att meddelandet skickats på ett ändamålsenligt sätt. I sådant fall ska banken anses ha fått meddelandet den bankdag kunden kan visa att banken borde fått det.

För meddelande avseende reklamation och hävning med anledning av kommissionsuppdrag som konsument lämnat i egenskap av icke professionell kund enligt bankens kategorisering enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, gäller att meddelande kan göras gällande om kunden kan visa att det skickats på ett ändamålsenligt sätt, även om det försenats, förvanskats eller inte kommit fram. Kunden ska dock, om denne har anledning att anta att banken inte fått meddelandet eller att det förvanskats, skicka om meddelandet till banken.

15. Tillämplig lag

Tolkning och tillämpning av dessa villkor och bankens särskilda riktlinjer för utförande av order samt sammanläggning och fördelning av order ska ske enligt svensk rätt.

Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta

Allmänna bestämmelser

Dessa allmänna villkor (Villkoren) ska tillämpas på samtliga kontrakt om valutaoptioner och valutaterminer samt avistaaffärer i valuta mellan banken och kunden även om hänvisning inte skett till Villkoren i samband med Avslut. Vad som avtalats vid Avslut och i Avtalet och Villkoren utgör gemensamt villkoren för en affär med valutaoptioner eller valutaterminer samt avistaaffärer i valuta. Önskar parterna, vid Avslut, avvika från Avtalet med Villkoren ska särskild skriftlig överenskommelse träffas. Varje Avslut ska dokumenteras i en Bekräftelse. Samtliga ingångna Avslut om avistaaffär, valutaoptions- eller valutaterminskontrakt ska ses som ett mellanhavande. Vid en eventuell avvikelse/motstridighet mellan Bekräftelsens innehåll och Avtalet med Villkoren gäller vad som framgår av Bekräftelsen.

1. Definitioner

Avslut

Avtal om avistaaffär eller köp respektive försäljning av valutaoptions- eller valutaterminskontrakt.

Avslutsdag

Bankdag då Avslut om Avistaaffär, Valutaoptions- eller Valutaterminskontrakt ingås mellan parterna.

Avtal

Det mellan parterna träffade avtalet om handel med finansiella instrument och valuta samt vid var tid tillhörande gällande allmänna villkor.

Bankdag

Dag som inte är lördag, söndag eller annan allmän helgdag eller som inte är likställd med allmän helgdag och då banker i Sverige allmänt håller öppet.

Bekräftelse

En bekräftelse som anger de för Avslutet specifika villkoren, se punkt 2.

Kvittning

Upphörande av alla de rättigheter och skyldigheter som följer av ett Avslut, genom Avslut av ett likalydande motstående kontrakt.

Likviddag

Dag då likvid ska betalas.

Löptid

Tiden från och med Avslutsdag till och med Slutdag.

Lösen

Utnyttjande av rätt enligt valutaoptionskontrakt att köpa eller sälja valuta eller till kontant slutavräkning.

Lösensdag

Avser den Bankdag under Löptiden då valutaoptionskontrakt utnyttjas för Lösen.

Lösenlikviddag

Bankdag som infaller två Bankdagar efter Lösensdag.

Lösenpris

Ett för valutaoptionskontraktet avtalat pris vilket används för avräkning vid kontant slutavräkning eller vid leverans för det fall Lösen påkallas.

Premie

Det pris för valutaoptionskontraktet som köparen (innehavaren) av kontraktet ska betala till säljaren (utfärdaren) på Premielikviddagen, exklusive eventuella avgifter och skatter.

Premielikviddag

Den Bankdag då Premie ska betalas. Premielikviddagen infaller andra Bankdagen efter Avslutsdag.

Slutdag

Bankdagen då kontraktet löper ut enligt Bekräftelsen.

Säkerheter

Se punkt 7.

Terminspris

Det pris som köparen av kontraktet ska betala till säljaren på Likviddagen, exklusive eventuella avgifter och skatter.

Utfärdare

Part som ikläder sig skyldigheten att vid Lösen sälja (köption) respektive skyldigheten att köpa (säljoption) underliggande värde till Lösenpriset.

Villkor

Handelsbankens Allmänna villkor för kontrakt om avista, option och termin i valuta.

2. Bekräftelse

Avslut kan göras muntligen eller skriftligen mellan banken och kunden. Avslutet ska skriftligen bekräftas mellan parterna genom Bekräftelsen. Parterna är införstådda med att ett kontrakt med sina specifika villkor kommit till stånd vid själva Avslutet och inte först i och med att Bekräftelsen utväxlats mellan dem.

För varje Avslut ska banken sända Bekräftelse till kunden. Kunden ska omgående underteckna Bekräftelsen och därefter återsända Bekräftelsen till banken. Bekräftelsen ska skickas till banken på den adress som angivits i Bekräftelsen. Anser kunden att Bekräftelsen avviker från vad parterna kommit överens om vid Avslutet ska kunden utan dröjsmål underrätta banken om detta. För sådan underrättelse gäller vad som anges i Avtalet under Reklamation och hävning. Parterna ska därefter utreda eventuella avvikelser mellan Avslutet och Bekräftelsen.

Bekräftelsens villkor anger tillsammans med Avtalet med dess Villkor uttömmande de samlade villkoren för ett Avslut. Vid en eventuell avvikelse/motstridighet mellan Bekräftelsens villkor och dessa Villkor gäller vad som framgår av Bekräftelsen.

Banken och kunden kan komma överens om att Avslut ska bekräftas på annat sätt t.ex. genom elektronisk signering eller matchning.

3. Rapportering

När banken utfört ett uppdrag lämnar banken information om utförandet genom avräkningsnota eller motsvarande redovisning. Redovisning lämnas i enlighet med i tillämplig lagstiftning fastslagen periodicitet, om inte annat överenskommit med kunden.

4. Premie

Premien ska på Premielikviddagen betalas av innehavaren till utfärdaren på det sätt som anges i Bekräftelsen. Underlåter innehavaren, trots påpekande av utfärdaren om bristande betalning av Premien för valutaoptionskontraktet, att senast andra Bankdagen efter sådant påpekande betala Premien, är kontraktet förfallet och utfärdaren har rätt att begära ersättning för uppkomna kostnader på grund av detta samt göra en uppsägning i enlighet med punkt 15.

5. Lösenförfarande

Önskar innehavaren begära Lösen på sina valutaoptionskontrakt när villkoren för kontraktet så tillåter ska detta ske under Löptiden och meddelas per telefon eller telefax till angivet nummer enligt Bekräftelsen.

De valutaoptionskontrakt för vilka Lösen inte påkallats senast på kontraktets Slutdag upphör på Slutdagen att gälla genom förfall.

Valutaoptionskontrakt som kvittas genom ett motstående kontrakt, upphör att gälla efter genomförd Kvittning.

6. Överlåtelse av options/terminskontrakt

Överlåtelse av valutaoptionskontrakt eller valutaterminskontrakt till annan får inte ske utan bankens samtycke. Sker överlåtelse utan samtycke är banken inte skyldig att fullgöra sina åtaganden enligt Bekräftelsen och banken har rätt att omedelbart säga upp kontraktet enligt punkt 15. Kunden har inte rätt att pantsätta sina rättigheter eller skyldigheter enligt ingångna valutaoptions- eller valutaterminskontrakt till annan utan samtycke av banken.

7. Säkerheter och pantförskrivning

Banken får föreskriva att kunden ska ställa säkerhet till förmån för banken. Säkerheten syftar till att bereda banken möjlighet att vid bristande fullgörande från kundens sida avveckla de ifrågavarande valutaoptions- eller valutaterminskontrakten.

Vid Avslutet fastställer banken om säkerhet ska ställas och vad som ska utgöra säkerhet samt hur kunden ska ställa säkerhet till banken för att uppfylla bankens säkerhetskrav.

Banken får vidare när som helst föreskriva att kunden under Löptiden, ska ställa säkerhet som banken kan acceptera, för kundens samtliga åtaganden enligt ingångna valutaoptions- eller valutaterminskontrakt. Vidare har banken rätt att, om enligt bankens bedömning ställd säkerhet för kundens förpliktelser inte längre är betryggande eller om risk enligt banken föreligger att kunden inte ska kunna fullgöra sina förpliktelser enligt gjorda åtaganden, att begära att kunden ställer ytterligare säkerhet som av banken bedöms vara betryggande.

Ställande av säkerhet ska ske på den Bankdag som banken föreskriver. Skulle ställda säkerhetskrav inte uppfyllas av kunden inom den tid som banken föreskrivit får banken vidta de handelsåtgärder som enligt bankens uppfattning krävs för att hålla banken fri från skada. Banken har rätt till ersättning för den fordran som kvarstår på kunden efter handelsåtgärderna liksom för bankens samtliga kostnader i samband med handelsåtgärderna. Dessa belopp ska vara omedelbart förfallna till betalning. Ska beloppet tillfalla banken har banken rätt att omedelbart debitera kundens konto i banken med beloppet och realisera ställd säkerhet för att erhålla slutreglering av beloppet. Ska beloppet istället tillgodogöras kunden ska överskottet omgående överlämnas till kunden liksom eventuellt överskott efter realisation av ställd säkerhet.

Kunden åtar sig att medverka i de åtgärder som behövs för att banken ska erhålla en fullgod säkerhet för åtaganden som kunden har enligt valutaoptions- eller valutaterminskontrakt.

Kunden pantförskriver härmed - oberoende av vad som angivits i föregående stycken i denna punkt - samtliga anspråk mot banken på grund av vid var tid ingångna valutaoptions- och valutaterminskontrakt som görs under Avtalet till säkerhet för de förpliktelser som kunden vid var tid har gentemot banken på grund av sådana kontrakt.

8. Kostnader och dröjsmålsränta m m

Kund som träffat Avslut med banken enligt Avtalet, svarar för alla kostnader som kan uppstå för denne i samband med Avtalet, inklusive skatter och andra avgifter. Banken är inte ansvarig för eller på annat sätt skyldig att betala någon skatt, pålaga, kostnad, källskatt eller annan avgift som kan uppstå på grund av kundens ägarskap, överföring eller utnyttjande av valutaoptionskontrakt, valutaterminskontrakt eller vid en avistaaffär i valuta.

Dröjsmålsränta på förfallna belopp ska utgå från och med förfalldagen till den dag som betalning sker, enligt den räntesats som banken vid var tid tillämpar.

9. Ändring av Villkor m m

Skulle någon av bestämmelserna i Villkoren befinnas vara eller komma att bli ogiltiga, ska giltigheten av övriga bestämmelser i Villkoren inte påverkas av detta.

Banken har rätt att besluta om ändring av Villkoren i syfte att klarlägga oklarhet, revidera eller komplettera bestämmelse i Villkoren på sådant sätt som banken finner nödvändigt.

Banken har vidare rätt att ändra Villkoren om ändringen skulle nödvändiggöras av omständighet som anges under punkt 10.

Banken ska snarast möjligt ombesörja att kunden underrättas om ändring enligt ovan.

Ändring av Villkoren ska ha verkan gentemot kunden från femtonde Bankdagen eller den senare Bankdag som banken bestämmer efter det att banken underrättat kunden om ändringen. De äldre Villkoren ska tillämpas på Avslut som träffats innan ändringen träder i kraft såvida inte myndighetspåbud eller liknande omständighet enligt punkt 10 nödvändiggör att de nya Villkoren ska vara tillämpliga.

Banken prövar fritt, i varje enskilt fall, om banken vill ingå Avslut. Om banken efter en sådan prövning finner att den inte vill ingå kontrakt eller göra en avistaaffär ska banken inte vara skyldig att redogöra för orsaken till detta.

10. Myndighetspåbud

Om förutsättningarna för fullgörande av valutaoptions- eller valutaterminskontrakt skulle bortfalla eller avsevärt förändras på grund av åtgärd eller påbud av svensk eller utländsk statsmakt, centralbank eller myndighet eller ändrad svensk eller utländsk lag eller svenskt eller utländskt domstolsavgörande som är tillämpligt på banken, har banken rätt, om banken inte väljer att ändra Villkoren enligt punkt 9, att efter meddelande till kunden säga upp samtliga eller av banken valda valutaoptions- eller valutaterminskontrakt till upphörande på dag som anges av banken i sådant meddelande. Vid sådan uppsägning ska punkt 15, tredje stycket äga motsvarande tillämpning.

11. Särskilda utfästelser

Skulle kundens finansiella ställning väsentligen försämrats eller någon omständighet inträffa som kan påverka kundens möjlighet att fullgöra åtaganden enligt valutaoptions- eller valutaterminskontraktet ska kunden snarast underrätta banken om detta.

12. Avräkning

För det fall betalningar i en och samma valuta enligt två eller flera valutaoptions- eller valutaterminskontrakt ska betalas samma Likviddag ska på begäran av banken avräkning ske så att den part som har att fordra ett lägre sammanlagt belopp än den andra parten till den senare ska betala det belopp som utgör mellanskillnaden. Beräkning ska ske på det sätt banken bestämmer. Banken ska framställa en sådan begäran senast tredje Bankdagen före Likviddag.

13. Bekräftelser, portföljavstämning och tvistelösning

Banken tillställer kunden en portföljsammanställning en gång om året, eller med annan frekvens som följer av gällande rätt, avseende samtliga med kunden utestående valutaoptions- och valutaterminskontrakt samt i förekommande fall en sammanställning över ställda säkerheter. I samband med varje avslut om ett nytt kontrakt tillställer banken även kunden en bekräftelse avseende kontraktets villkor (i enlighet med punkt 2 ovan).

Kunden ska utan dröjsmål granska mottagna dokument och snarast möjligt påtala fel och brister samt i förekommande fall invända mot av banken angivna värden rörande kontrakten och lämnade sammanställningar över ställda säkerheter. Om inte kunden kontaktat banken inom fem affärsdagar från mottagandet av en handling ska kunden, om annat inte särskilt överenskommits mellan parterna, anses ha accepterat av banken angivna uppgifter och värden.

Sedan fel och brister påtalats eller invändningar framställts av kunden enligt det föregående ska parterna omedelbart inleda samtal med varandra i syfte att komma överens i den aktuella frågan. Har en överenskommelse inte träffats inom tre affärsdagar från samtalens inledande ska frågan, i förekommande fall, hänskjutas till respektive överordnad chef.

Om parterna inte kommit överens inom fem affärsdagar från samtalens inledande men ingen av parterna inom 30 dagar från samtalens inledande hänskjutit frågan till tvistelösning i enlighet med detta avtal, ska tvisten såvitt avser andra frågor än värderingsfrågor anses bilagd och av banken angivna uppgifter gälla. Beträffande olöst tvist avseende värderingsfrågor gäller följande.

Om kunden har ifrågasatt av banken angivna värden, ska banken inhämta värdeutlåtanden (quotes) från minst två och högst fyra på området oberoende och välrenommerade finansiella institutioner. Om dessa värden per värderingsdagen i väsentlig mån avviker från av banken angivna omtvistade värden, ska ett genomsnitt av dessa gälla och banken ska stå kostnaden för värderingarna. Om värdena inte avviker på angivet sätt ska bankens värderingar gälla och kunden i stället stå kostnaderna.

14. Uppsägning m m

Utöver vad som anges under rubriken Uppsägning ovan gäller följande. Sägs Avtalet upp gäller det dock redan ingångna avistaaffärer i valuta, valutaoptions- eller valutaterminskontrakt till dess de avvecklats eller förfallit samt parterna i övrigt fullgjort samtliga sina åtaganden gentemot varandra enligt Avtalet och ingångna kontrakt.

Fullgör part inte i behörig ordning sina förpliktelser enligt ett valutaoptionskontrakt, valutaterminskontrakt, avistaaffär i valuta eller bryter mot bestämmelser i Avtalet och har parten inte vidtagit rättelse senast tre Bankdagar efter mottagandet av skriftlig erinran därom eller har part inställt sina betalningar har den andra parten rätt att säga upp samtliga eller vissa valutaoptionskontrakt eller valutaterminskontrakt och Avtalet till upphörande vid tidpunkt (nedan kallad "Upphörandedagen") som anges i uppsägningen.

Banken har även rätt att säga upp samtliga valutaoptionskontrakt eller valutaterminskontrakt och Avtalet om kunden inte fullgör annat avtal mellan banken och kunden eller om det enligt bankens bedömning, föreligger risk att kunden inte kommer att i behörig ordning fullgöra någon förpliktelse gentemot banken och kunden inte vid anfordran ställer säkerhet för förpliktelsens fullgörande, eller om eventuell ställd säkerhet, enligt bankens bedömning, inte längre är betryggande. Om part försätts i konkurs (eller ansöker om konkurs för egen del) ska samtliga valutaoptionskontrakt eller valutaterminskontrakt upphöra automatiskt per den dag sådan händelse inträffar utan att uppsägning behöver ske.

Vid uppsägning och vid automatiskt upphörande enligt andra stycket ovan vidtar banken avräkning och beräknar värdet av valutaoptionskontrakt eller valutaterminskontrakt enligt gällande regler och marknadspraxis för valutaoptionskontrakt och valutaterminskontrakt och summan av banken respektive kunden tillkommande belopp per upphörandedagen. Därefter ska den part som har att fordra ett lägre sammanlagt belopp än den andra parten omgående till denne betala skillnaden mellan respektive part tillkommande belopp. Det framräknade beloppet är omedelbart förfallet till betalning. Bankens beräkning ska om något fel inte föreligger vara bindande för kunden. Avräkningsfordran som kan tillkomma den uppsägande parten enligt föregående stycke kan användas kvittningsvis av denne genom avräkning mot samtliga, även icke förfallna, skulder till den andra parten än sådana som omfattas av Avtalet. På motsvarande sätt ska den uppsägande parten ha rätt att från den eventuella fordran som tillkommer den andra parten enligt verkställd avräkning kvittningsvis avräkna, även icke förfallna, fordringar på motparten på grund av andra avtal och förbindelser än de som omfattas av Avtalet. Med uppsägande part enligt föregående stycke avses den av parterna som enligt ovan säger upp Avtalet till upphörande eller, om Avtalet upphör automatiskt enligt andra stycket, den av parterna som inte föranlett att Avtalet automatiskt upphört. Uppsägning ska, om automatiskt upphörande utan uppsägning inte sker enligt ovan, ske genom skriftligt meddelande till motparten och innehålla uppgift om på vilken grund och per vilken upphörandedag (som ska infalla senast sjunde Bankdagen efter sådant meddelande) valutaoptionskontrakt eller valutaterminskontrakt ska upphöra att gälla.

Allmänna villkor för handel och registrering av fondandelar

Dessa villkor gäller för handel och registrering av fondandelar.

1. Förvaltarregistrering

Förvaltarregistrering sker av sådana fondandelar i värdepappersfonder, specialfonder och motsvarande utländska fonder vilka inte förvaltas av fondbolag inom Handelsbankskoncernen (externa fonder) och som banken vid var tid bestämmer kan förvaltarregistreras och som kunden uppdragit åt banken att förvara. Sådant uppdrag lämnas genom undertecknande av "Flyttanmälan fonder" eller genom förvärv, via banken, av sådana fondandelar. Förvaltarregistrering kan även ske av fondandelar som förvaltas av fondbolag inom Handelsbankskoncernen och som banken vid var tid bestämmer ska förvaltarregistreras och som kunden uppdragit åt banken att förvara. Ovan nämnda fondandelar benämns nedan gemensamt för Fondandelar.

Banken kan komma att förvaltarregistrera kundens innehav av Fondandelar. Andelarna förvaltarregistreras då i bankens namn för kunds räkning. Kundens Fondandelar får registreras tillsammans med andra kunders andelar i samma fond. Banken får i stället för att registrera förtecknade Fondandelar på det sätt som anges ovan låta förteckna kundens Fondandelar hos annan förvaltare, t ex. annat värdepappersinstitut i Sverige eller utomlands. Sådant institut utses av banken efter eget val, med iakttagande av de skyldigheter som åligger Banken enligt EU-förordning, lag och föreskrifter. Förvaltarregistrerande institut kan i sin tur anlita annan tredjepart för förvaring av kundens fondandelar. Förteckning av sådant institut sker normalt i bankens namn för kunds räkning. I sådant fall får kundens fondandelar registreras tillsammans med andra ägares fondandelar, exempelvis på samlingskonto. Banken får även uppdraga åt en annat förvaltarregistrerande institut att i bankens ställe låta sig registreras för kundens fondandelar. I särskilda fall får banken även låta kundens fondandelar ingå i ett för flera ägare gemensamt dokument..

Vid förvar hos annat förvaltarregistrerande institut i utlandet (inom eller utanför EES) omfattas kundens fondandelar av tillämplig nationell lag, vilket kan innebära att kundens rättigheter avseende dessa fondandelar kan variera jämfört med vad som skulle gälla vid en förvaring i Sverige.

Vid förvaring av kundens fondandelar på samlingskonto hos annat förvaltarregistrerande institut följer kundens rättigheter av tillämplig nationell lagstiftning. Då kundens fondandelar förvaras tillsammans med andra kunders fondandelar och om det skulle uppstå en brist så att det totala innehavet på samlingskontot inte motsvarar samtliga kunders rätta innehav, regleras den bristen mellan innehavarna i enlighet med lag eller marknadspraxis hos förvaltarregistrerande institut. Detta kan komma att innebära att innehavarna inte får tillbaka hela sitt innehav utan att bristen fördelas mellan innehavarna i förhållande till storleken på var och ens innehav.

Huruvida kunden har en sakrättsligt skyddad separationsrätt i händelse av att banken eller förvaltarregistrerande institut skulle försättas i konkurs eller drabbas av annan åtgärd med motsvarande rättsverkningar kan variera och är beroende av tillämplig nationell lag.

I Sverige föreligger sakrättsligt skyddad separationsrätt under förutsättning att fondandelarna hålls avskilda från det förvaltarregistrerande institutets eller bankens egna fondandelar. Vid förvaring hos förvaltarregistrerande institut i utlandet kan det också, till följd av tillämplig utländsk lag, vara omöjligt att identifiera kunders fondandelar separat från det förvaltarregistrerande institutets eller bankens egna fondandelar. I sådant fall finns en risk att

kundens fondandelar vid en konkurssituation eller annan åtgärd med motsvarande rättsverkningar skulle kunna komma att anses ingå i det förvaltarregistrerande institutets eller bankens tillgångar.

Förvaltarregistrerande institut kan ha säkerhet i eller kvittningsrätt avseende kundens fondandelar och till dem kopplade fordringar. I sådant fall kan kundens fondandelar komma att tas i anspråk för sådana rättigheter.

2. Förvaltning

Bankens åtagande avseende förvaltarregistrerade Fondandelar är att förvara andelarna, lämna redovisning av innehaven och att i samband med sammanläggning eller nedläggning av fonder underrätta kunden samt biträda denne med önskade åtgärder i samband därmed.

För förvaltarregistrerade Fondandelar kommer all utdelning efter avdragen skatt att reinvesteras oavsett om kunden tidigare har valt att få utdelningen utbetald.

Vid utdelning som återinvesteras direkt i fonden förflyter viss tid mellan ifrågavarande fonds avstämningsdag och den dag banken gör avräkning. Kunden bär risken för eventuella förändringar i valutakursen och/eller fondkursen.

3. Direktregistrering

Banken får låta registrera kundens innehav av sådana fondandelar som förvaltas av fondbolag inom Handelsbankskoncernen och som inte ska förvaltarregistreras, direkt i andelsägarregistret för respektive fond.

4. Utförande av order m.m.

På uppdrag av kunden utför banken köp och försäljning av Fondandelar för kunds räkning. Vid utförande av sådant uppdrag gäller bankens riktlinjer för utförande av order och orderhantering. För handeln gäller utöver detta avtal vid var tid gällande villkor för handel med ifrågavarande Fondandelar, förvaltande fondbolags (eller motsvarande) regler samt ev. annat värdepappersinstituts regler för sådan fondhandel. Det åligger kunden att hålla sig informerad om innehållet i och följa nämnda villkor. Vid växling av valuta används den av banken eller värdepappersinstitutet vid var tid tillämpade växlingskursen.

Kunden ansvarar för att erforderliga medel finns tillgängliga vid köp av fondandelar. Banken får helt eller delvis underlåta att vidta en åtgärd, om det på angivet konto inte finns erforderliga medel eller erforderligt kreditutrymme för åtgärder eller om banken inte i god tid förses med de uppgifter som krävs för åtgärden.

Vid handel i extern fond gäller inte de bryttider för handel som anges i faktabladet för fonden.

Om banken i ett enskilt fall förbehållit sig valmöjlighet i ett särskilt meddelande till kunden och denne inte lämnat instruktion om annat inom den svarstid som anges i meddelandet, får banken på eget initiativ och efter egen bedömning för kundens räkning välja att vidta någon av nämnda valmöjligheter eller att underlåta att vidta i meddelandet angiven åtgärd. Kunden är bunden av åtgärd som banken vidtagit eller underlåtit att vidta på samma sätt som om kunden själv gett uppdrag om åtgärden.

Kunden är införstådd med att dennes rättigheter avseende utländska fondandelar kan variera beroende på vilken jurisdiktion som dessa andelar omfattas av. Kunden är även införstådd med att banken avseende utländska fondandelar gentemot kunden ofta kan komma att tillämpa andra tidsfrister än de tidsfrister som tillämpas i det land där en åtgärd ska verkställas.

5. Fondinformation

Kunden avstår genom godkännande av dessa villkor från information som det förvaltande fondbolaget enligt lagen om värdepappersfonder eller motsvarande utländska lagstiftning ska skicka till sina kunder och som banken inte enligt gällande författning måste vidarebefordra till kund. Banken tillhandahåller sådan information på särskild begäran från kunden.

6. Pantsättning

Kunden pantförskriver samtliga Fondandelar i externa fonder till säkerhet för kundens förpliktelser mot banken. Förutom bankens rätt att realisera denna pant för bankens fordringar på kunden har banken även en kvittningsrätt avseende dessa Fondandelar.

Avkastning av pant och andra rättigheter som grundas på panten omfattas också av pantsättningen och utgör pant.

Bankens åtagande i egenskap av panthavare avseende pantsatt egendom är inte mer omfattande än vad banken åtagit sig i egenskap av förvaltare och som framgår av dessa villkor.

Om kunden inte fullgör sina förpliktelser enligt dessa villkor eller annars uppkomma i samband med kundens transaktioner med Fondandelar i externa fonder får banken ta panten i anspråk på det sätt banken finner lämpligt. Banken ska härvid förfara med omsorg och, om så är möjligt och det enligt bankens bedömning kan ske utan nackdel för banken, i förväg underrätta kunden om detta. Banken får bestämma i vilken ordning ställda säkerheter ska tas i anspråk.

Vid tillämpning av vad som ovan sagts kan pantsatta Fondandelar i externa fonder försälas i annan ordning än genom inlösen hos det förvaltande fondbolaget.

Banken bemyndigas att själv eller genom någon som banken utser, teckna kundens namn, då detta krävs för att genomföra pantrealisation eller för att annars tillvarata eller utöva bankens rätt med avseende på pantsatt egendom.

Om kunden till annan pantsatt förvaltarregistrerade Fondandelar får banken, även om kunden invänt mot detta, utlämna/ överföra Fondandelarna till panthavaren eller annan efter instruktioner från panthavaren. Redovisning av sådant utlämnande/överföring ska sändas till kunden.

Kunden får inte till annan än banken pantsätta eller i övrigt förfoga över pantsatta Fondandelar utan bankens samtycke i varje särskilt fall. Sådant samtycke lämnas normalt om kunden inte har några förpliktelser mot banken som omfattas av ovanstående pantsättning.

För pantsättning enligt ovan av Fondandelar som tillhör kund vilken företräds av förmyndare/ förvaltare/god man enligt Föräldrabalken gäller avsnitt 7 nedan. Pantsättning av Fondandelar nedsätta i öppet förvar i banken tillhörande person vilken företräds av förmyndare/ förvaltare/god man kan endast ske med överförmyndarens samtycke.

7. Särskilda bestämmelser för förvaltning som kontrolleras av överförmyndare mm

För kund som företräds av förmyndare/förvaltare/god man gäller förutom dessa villkor vad som föreskrivs i föräldrabalken.

Banken ska när avtal träffas om tillämpning av dessa bestämmelser till ställföreträdaren/na överlämna sammanställning utvisande de fondandelar som kunden innehar. Fondandelarna får endast överlåtas, pantsättas eller annars överföras från kunden efter samtycke från överförmyndaren. När samtycke från överförmyndaren krävs enligt dessa bestämmelser ska detta vara skriftligt och normalt uppvisas för banken senast i samband med uppdrag eller underrättelse till banken. Banken översänder årligen ett årsbesked till kundens ställföreträdare.

Dessa bestämmelser gäller fram till den dag överförmyndarspärren upphävs antingen genom att kunden blir myndig eller när överförmyndarspärren upphävs av annan anledning och banken tagit del av överförmyndarens beslut härom. Därefter gäller oinskränkt Avtal - handel med finansiella instrument inklusive dessa Allmänna villkor för handel och registrering av fondandelar. Banken är skyldig att underrätta överförmyndaren när banken eller ställföreträdaren säger upp Avtalet vid andra tidpunkter än de som här anges.

8. Redovisning

lämnas i enlighet med i tillämplig lagstiftning fastslagen periodicitet, om inte annat överenskommit med kunden. Vid köp och försäljning av fondandelar, förutom vid köp under regelbundet sparande, översänder banken avräkningsnota. Information om köp under regelbundet sparande kan erhållas från banken.

9. Ändring av villkoren

I tillägg till vad som anges ovan om ändring av villkoren gäller följande.

Om kunden inte godtar ändring av villkoren äger kunden säga uppdraget för banken att förvaltarregistrera kundens innehav av Fondandelar. Vid uppsägning får banken för det fall kunden inte instruerar banken om att överföra Fondandelarna till en annan, låta kundens innehav registreras direkt i andelsägarregistret för respektive fond.

10. Uppsägning och avbrytande av tillgång till fondinnehav

A. Allmänt

Utöver vad som vad som gäller mellan kunden och banken enligt dessa allmänna villkor för handel och registrering av fondandelar, Avtalet i övrigt och annat avtal som kunden tecknat för förvar/ registrering av sina fondandelar, nedan benämnt ”villkoren”, gäller för förvaltarregistrerade eller direktregistrerade fondandelar, nedan benämnt ”fondinnehav”, följande.

Trots vad som anges under Uppsägning i Avtalet om parts rätt att säga upp ännu inte utfört uppdrag kan en begäran om försäljning eller inlösen endast återkallas av kunden om fondbolaget medger det.

B. Avbrytande av tillgång till fondinnehavet

Banken har rätt att omedelbart avbryta kundens möjlighet att disponera över fondinnehavet annat än för försäljning av innehavet med insättning av likviden på konto i Banken om:

- kunden har väsentligt åsidosatt villkoren eller andra instruktioner eller överenskommelser som kan gälla för fondhandeln eller fondinnehavet,
- det finns skälig anledning att anta att kunden inte kommer att fullgöra sina betalningsskyldigheter mot banken,
- kunden har varit ohederlig mot banken,
- misstanke finns om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att det finns risk för att Banken genom att tillhandahålla handel eller förvar rörande fondinnehavet på något sätt främjar sådant brott,
- misstanke finns enligt bankens bedömning om att fondinnehavet eller fondhandeln kommer att användas för eller i samband med brottslig verksamhet eller i övrigt i strid med gällande lagstiftning eller på annat sätt som kan orsaka skada för banken eller annan,
- Banken, enligt bankens bedömning, inte har tillräcklig kännedom om kunden enligt lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Om det enligt bankens bedömning är praktiskt möjligt och lämpligt ska kunden informeras i förväg om bankens beslut att avbryta kundens tillgång till fondinnehavet. I annat fall ska kunden informeras i efterhand.

C. Uppsägning av Avtalet i särskilda fall

Banken har rätt att med omedelbar verkan skriftligen säga upp Avtalet och eventuellt tecknat avtal om förvaring av fondandelarna om:

- a kunden avsiktligt har använt handeln med fondandelar, konto/depå för förvaring av fondandelar för olagliga ändamål,
- b kunden har lämnat felaktiga uppgifter i samband med att Avtalet ingicks, och korrekta uppgifter skulle ha lett till att kunden inte hade fått ingå Avtalet och inleda handel med fondandelar,
- c det enligt bankens bedömning inte är tillräckligt att avbryta kundens möjlighet att disponera över sitt fondinnehav och någon av punkterna i punkt 10. B. a), c) och f) ovan är tillämpliga,

- d förändringar beträffande kundens skatterättsliga hemvist inträffat som medför att banken inte längre kan fullgöra sin skyldighet att för kundens räkning vidta åtgärder beträffande skatt eller att fullgörandet av sådan skyldighet avsevärt försvåras.

Om banken säger upp Avtalet och eventuellt tecknat avtal om förvaring enligt denna punkt 10.C. har banken rätt att sälja (lösa in) kundens fondinnehav vid tidpunkt som banken väljer. Banken kommer om det är möjligt att a) sätta in beloppet från försäljningen av fondinnehavet på konto som kunden har i banken eller b) betala ut beloppet till kunden enligt av banken tillämpad betalningsrutin eller i enlighet med kundens instruktioner om banken finner det praktiskt möjligt och lämpligt.

Vid försäljning (inlösen) av fondinnehavet ska banken förfara med normal aktsamhet. Banken ansvarar dock inte för den värdeutveckling som fondinnehavet kan komma att ha efter försäljningen eller för eventuell reavinst- eller kapitalbeskattning (eller andra skattekonsekvenser).

Sammanfattning av Handelsbankens principer för utförande av ordrar

Jag bekräftar att jag har mottagit och accepterar dessa principer för utförande av ordrar.

Jag accepterar dessutom att:

- mina ordrar, och del av order, kan komma att utföras utanför en reglerad marknad, multilateral handelsplattform (MTF) eller en organiserad handelsplattform (OTF).
- mina ordrar, avseende värdepapper som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller handlas på en reglerad marknad, MTF eller OTF och som inte kan utföras omedelbart på grund av rådande marknadsförhållanden, inte offentliggörs omedelbart.

1. Inledning

Denna sammanfattning ger information om hur Svenska Handelsbanken AB (publ) ("Banken") eftersträvar att uppnå bästa möjliga resultat för sina kunder på en kontinuerlig basis när Banken genomför eller förmedlar kundordrar i finansiella instrument, enligt kraven i EU:s direktiv 2014/65 om marknader för finansiella instrument ("MiFID II") och därtill hörande regelverkskrav.

Informationen häri är en sammanfattning av Bankens principer för utförande av ordrar. Principerna innehåller en allmän del med information rörande Bankens tillvägagångssätt för bästa möjliga utförande, kompletterad av bilagor som ger ytterligare detaljer kring Bankens hänsynstaganden inom respektive tillgångslag. Vid var tid gällande principer för utförande av ordrar finns tillgängliga på Bankens webbplats www.handelsbanken.com och på Bankens kontor.

2. Vad är bästa möjliga utförande?

Bästa möjliga utförande är kravet på värdepappersföretag, såsom Banken, att vidta alla åtgärder som behövs för att uppnå bästa möjliga resultat för sina kunder på kontinuerlig basis när de utför ordrar för kunds räkning, detta krav gäller också när Banken förmedlar kundordrar till andra juridiska personer. För att säkerställa bästa möjliga utförande ska hänsyn tas till ett antal s k utförandefaktorer för att avgöra deras relativa vikt baserat på kundens egenskaper, typ av finansiellt instrument och vilka marknader som Banken har till förfogande. De utförandefaktorer som ska beaktas är: pris, kostnader, snabbhet, sannolikhet för att ordern leder till en transaktion och att transaktionen kan avvecklas, storlek samt andra överväganden som gäller utförandet av ordern.

Banken ska upprätta och implementera effektiva rutiner och principer för att följa kraven ovan. Det kravet innebär inte att Banken måste erhålla det bästa möjliga resultatet för kunder vid varje givet tillfälle. Banken behöver i stället övervaka hur dess system, rutiner och principer för utförande av order fungerar i praktiken.

Banken ska publicera två rapporter som rör bästa möjliga utförande; en kvartalsrapport om kvaliteten på utförandet (endast s k utförandeplatser, såsom när Banken är s k systematisk internhandlare, marknadsgarant eller annan likviditetsleverantör) och minst årligen publicera de fem främsta handelsplatserna/mäklare i fråga om handelsvolym (alla värdepappersföretag).

I tillägg till reglerna om bästa möjliga utförande ska företagen alltid respektera den övergripande skyldigheten att agera hederligt, rättvist och professionellt i enlighet med kundernas bästa intressen.

3. Omfattning av Bankens krav på bästa möjliga utförande

a **Värdepappersföretag:** Svenska Handelsbanken AB (publ) (dvs Banken)

- b **Kundtyper:** Dessa principer gäller såväl professionella som icke-professionella kunder. Kunderna har fått ett formellt meddelande från Banken där de upplyses om sin kundkategori. Om inte annat anges gäller dessa principer på samma sätt oavsett om de är en icke-professionell kund eller en professionell kund. Notera att principerna inte gäller jämbördiga motparter; följaktligen har Banken inte skyldighet att tillhandahålla bästa möjliga utförande i transaktioner som ingåtts med jämbördiga motparter, såvida Banken inte avtalat annat. Icke desto mindre kommer Banken att agera hederligt, rättvist och professionellt och kommunicera på ett sätt som är rättvist, korrekt och tydligt med hänsyn tagen till den jämbördiga motpartens beskaffenhet och dennes verksamhet.
- c **Investerings tjänster:** Kraven på bästa möjliga utförande gäller följande investeringstjänster (och kombinationer därav) från Banken:

1. **Utförande av order för kunds räkning.** Det är till exempel fallet när Banken är medlem/handelsdeltagare på en handelsplats och utför orderna i eget namn för kundens räkning. Andra exempel är när Banken köper eller säljer andelar i investeringsfonder för kunds räkning direkt från fondbolaget och när Banken tar emot anmälningssedlar från en kund för att köpa aktier i en nyemission.
2. **Mottagande och vidarebefordran av order.** I det fallet tar Banken emot kundordern och vidarebefordrar den till ett annat företag för utförande, t ex när Banken inte är medlem på den handelsplats där instrumentet handlas. Det gäller även sammanförande av två eller fler placerare för att därigenom få till stånd en transaktion mellan de placerarna där så är tillämpligt. Observera att såvida inte annat sagts, eller är uppenbart givet sammanhanget, innefattar begreppet "utförande av order" eller liknande i dessa principer även mottagande och vidarebefordran av order.
3. **Handel för egen räkning.** Kraven på bästa möjliga utförande gäller även när Banken handlar för egen räkning och kunden hyser en befogad förväntan att Banken ska tillvarata dennes intressen vad gäller utförandet av en transaktion. För att avgöra huruvida kunder hyser befogad förväntan på ett värdepappersföretag har EU-kommissionen lagt fram ett test benämnt "test om befogad förväntan" ("legitimate reliance test"). I syfte att avgöra huruvida Banken är skyldig att uppfylla kraven på bästa möjliga utförande gentemot en kund när Banken handlar i egen bok bedömer Banken således följande faktorer:
  - vilken part som initierar transaktionen;
  - huruvida det finns en sedvana på marknaden att göra prisjämförelser;
  - den relativa pristransparensten på den specifika marknaden; och
  - informationen som lämnats av Banken och eventuella ingångna avtal.

Icke-professionella kunder

För att agera i kundernas bästa intresse tillämpar Banken bästa möjliga utförande i alla affärer för icke-professionella kunders räkning, om inget annat har angetts.

Professionella kunder

När professionella kunder ber om fasta eller indikativa priskvoterings förutsätts att ingen befogad förväntan föreligger. Det är i allmänhet Bankens priser, baserade på Bankens standardmässiga riskparametrar, snarare än att de nödvändigtvis är representativa för de bästa priserna på marknaden. Givet tjänsternas och marknadernas beskaffenhet som präglas av förhandling med kvalificerade motparter med god pristransparens på marknaden och ofta alternativa handelsmöjligheter öppna för dem, samt att Banken agerar för egen räkning (och därmed motpart) i de transaktioner som uppstår, har Banken bedömt att reglerna om bästa möjliga utförande inte gäller de flesta transaktioner som ingås med den här typen av kunder. Men Banken kommer att överväga om det finns några situationer där de professionella kunderna icke desto mindre hyser befogad förväntan på Banken och, när alla relevanta faktorer beaktats, och slutsatsen blir att kunder faktiskt hyser sådan kommer principerna att tillämpas på relevanta priskvoterings.

Produkter som omfattas: Regler om bästa möjliga utförande gäller utförande av kundorder i finansiella instrument. En uttömmande lista över finansiella instrument finns i bilaga 1 i principerna och täcker överlåtbara värdepapper, penningmarknadsinstrument, andelar i kollektiva investeringar, olika typer av derivat och utsläppsrätter oavsett om de är börsnoterade eller inte.

Observera att vissa transaktioner i valuta inte betraktas som finansiella instrument enligt definitionen ovan. Oaktat därav kommer Banken att sträva efter att tillämpa motsvarande krav även vad gäller transaktioner i valuta.

Transaktioner som dock inte omfattas av dessa principer är t ex låneavtal och inlåning, vilka inte betraktas som finansiella instrument. Observera att oavsett om principerna gäller produkten i fråga, är Banken angelägen att agera hederligt, rättvist och professionellt i enlighet med kundernas bästa intressen i all sin verksamhet.

Givet skillnader i marknadsstruktur eller strukturen på finansiella instrument är det svårt att identifiera och applicera en enhetlig standard och förfarande för bästa möjliga utförande som skulle vara giltig och verksam för alla slag av finansiella instrument. Skyldigheterna tillämpas därför på ett sätt som beaktar de olika omständigheter som rör utförande av order som gäller den särskilda typen av finansiellt instrument (se vidare i bilagorna till principerna för utförande av ordrar).

4. Kundenspecifika instruktioner

Om kunden lämnar en specifik instruktion, antingen en generell instruktion eller en instruktion avseende ett visst affärsuppdrag kommer en sådan instruktion att ha företräde framför vad som anges i detta dokument och Banken kommer att följa instruktionen så långt det är rimligt genomförbart när affären utförs. Där kundens instruktion gäller endast en del av ordern kommer Banken fortsätta att tillämpa principerna för utförande av order på de delar av ordern som inte täcks av den specifika instruktionen. Exempel på sådana instruktioner är önskemål om att utföra ordern på en särskild handelsplats, användande av en specifik algoritm/ordertyp eller att utföra en order under en särskild tidsram.

Genom att följa kundens specifika instruktion kommer Banken att ha uppfyllt kravet att ge det bästa möjliga utförandet i den delen. **En specifik instruktion kan således komma att innebära att Banken**

inte kan vidta de åtgärder som angetts i detta dokument för att uppnå bästa möjliga resultat vad gäller den delen av affären som täcks av kundens specifika instruktion.

5. Utförandefaktorer, utförandekriterier och relativ vikt

De utförandefaktorer som ska beaktas när order utförs är:

pris, kostnader, snabbhet i utförandet, sannolikhet för utförande och avveckling, storlek, art och alla andra överväganden som Banken bedömer är av vikt för utförandet av ordern.

Icke-professionella kunder

När en order hanteras eller utförs för en icke-professionell kunds räkning fastställs tillhandahållandet av bästa möjliga utförande i termer av "total ersättning", som utgör priset för det finansiella instrumentet plus kostnader i samband med utförandet (när och om de vidaredebiteras till kunden). Dessa kostnader ska inbegripa kundens alla utgifter som hänför sig direkt till orderns utförande (däribland handelsplatsens avgifter, clearing- och avvecklingsavgifter och alla andra avgifter som betalats till tredjeparter som deltagit i utförandet av ordern).

För order från icke-professionella kunder ges skyndsamhet, sannolikhet för utförande och avveckling, orderns storlek och beskaffenhet, påverkan på marknaden och andra implicita transaktionskostnader företräde före det omedelbara priset och kostnadsbeaktanden endast i så måtto som de bidrar till att leverera det bästa möjliga resultatet i termer av total ersättning.

Professionella kunder

För att uppnå bästa möjliga utförande vid utförande av en order för en professionell kunds räkning ska den relativa vikten av utförandekriterier avgöras baserat på ett antal utförandekriterier, nämligen beskaffenheten hos:

- kunden, bl a klassificering och erfarenhet;
- ordern, bl a eventuella strategier eller specifika instruktioner, orderns storlek och den sannolika effekten på marknaden;
- de finansiella instrumenten, bl a likviditet, handelsmönster och transparens som gäller för det specifika finansiella instrumentet; samt
- handelsplatsen för utförandet, marknaden eller motparten till vilken ordern kan riktas.

Normalt sett anger Banken pris som det mest betydande kriteriet vid utförande av en order för en professionell kunds räkning. Det kan dock finnas omständigheter där den främsta utförandefaktorn kan variera och priset ska inte längre vara den dominerande utförandefaktorn; t ex vid utförande i illikvida värdepapper eller för stora order blir sannolikheten för utförande och effekt på marknaden viktigare.

6. Metoder för utförandet

För att uppnå bästa möjliga resultat har Banken möjlighet att utföra ett affärsuppdrag genom att använda en eller en kombination av de metoder som beskrivs i detta dokument för utförandet.

- Order som utförs **direkt** på en eller flera reglerade marknader, MTF:er eller OTF:er (handelsplatser) kan göras när Banken utför ordern direkt på en handelsplats eller - där Handelsbanken inte är medlem eller handelsaktör - genom tredje part.
- Order som utförs **utanför** en reglerad marknad, MTF eller OTF får utföras genom att en order matchas mot en annan kunds order; genom att utföra ordern mot en systematisk internhandlare ("SI", d v s ett värdepappersföretag som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför reglerad marknad, MTF eller OTF) (vilket innefattar Bankens egen SI); utförd på något

annat sätt för Bankens egen räkning (t ex genom att Banken ställer pris); eller genom att utföra order mot ett värdepappersbolag som är tredje part (mäklare), såvida inte kunden har instruerat Banken att ordern inte får utföras utanför en reglerad marknad, MTF eller OTF. Genom att godta detta dokument godkänner kunden även sådant utförande utanför en reglerad marknad, MTF eller OTF.

En transaktion anses som utförd på en handelsplats om den genomförs genom handelsplatsens system eller enligt dess regler. Därför behöver en transaktion inte utföras i en handelsplatsens orderbok för att betraktas som utförd på en handelsplats; även transaktioner som förhandlats utanför orderboken men rapporterats till handelsplatsen i enlighet med dess regler omfattas.

Det är av vikt att det finns en så kallad handelsskyldighet för vissa typer av instrument inom EU och EES. Exempelvis ska i regel aktier som är godkända för handel på en reglerad marknad eller som handlas på en handelsplats handlas på reglerade marknader, MTF eller med en SI. Se vidare information i principerna för utförande av ordrar.

För vissa finansiella instrument som handlas på flera handelsplatser använder Banken sig av en så kallad "Smart Order Router" (SOR) för optimering av orderhantering. SOR:en kan dela upp den ursprungliga ordern i flera mindre ordrar för att kunna utföra kundorder enligt principerna för utförande av ordrar.

Banken ska inte diskriminera mellan handelsplatser utan fattar ett beslut grundat på beaktande av de utförandefaktorer och utförandekriterier som rör handelsplatsens egenskaper, t ex dess avvecklingsarrangemang, handelspärar, schemalagda auktioner eller andra relevanta beaktanden. Dessa faktorer kommer i allmänhet att vara sekundära i förhållande till de allmänna utförandefaktorer som listas ovan.

7. Utförande av order

Banken kommer normalt att hantera order i finansiella instrument genom att:

- omgående skicka ordern - antingen direkt eller via tredje part - till den eller de handelsplatser som Banken anser möjliggör bästa möjliga utförande, varvid ordern, om den inte genomförs i sin helhet omedelbart, kan komma att skickas till en eller flera andra handelsplatser
- lägga samman ordern med andra ordrar och därefter skicka ordern till de handelsplatser som Banken anser möjliggör bästa möjliga utförande,
- genomföra ordern genom flera separata transaktioner på någon av handelsplatserna
- genomföra ordern mot Bankens eget lager eller mot annan kunds order till ett pris som motsvarar marknadspriset varvid den mest likvida externa handelsplatsens pris kommer att användas för att bestämma referenspris eller motsvarande.

Beträffande order avseende värdepapper som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller handlas på en reglerad marknad, MTF eller OTF, där kunden har angett ett lägsta pris vid försäljning eller ett högsta pris vid köp (limit) som inte överensstämmer med rådande marknadsvillkor och som därmed inte utan dröjsmål utförs av Banken godkänner kunden att Banken inte offentliggör dessa omedelbart genom att godta detta dokument.

I vissa fall ställer Banken, indikativa eller fasta, priser direkt mot kunden. Därefter görs en överenskommelse mellan parterna, antingen när kunden godtar ett fast pris som anges av Banken eller, i fallet med ett indikativt pris, när Banken har bekräftat priset till kunden och kunden har godkänt priset. I dessa situationer ingås ett

avtal mellan två parter. I förhållande till professionella kunder som ber om priskvoteringar har Banken fastställt, i enlighet med testet om befogad förväntan, att i de flesta transaktioner som ingås med den typen av kund utför Banken inte ordern för kundens räkning och bästa möjliga utförande är inte tillämpligt. Banken kommer att överväga om det finns några situationer där kunderna icke desto mindre hyser sådant befogad förväntan på Banken. När alla relevanta faktorer beaktats, och slutsatsen blir att kunder faktiskt hyser sådan befogad förväntan på Banken, kommer principerna för utförandet av ordrar att tillämpas på relevanta prisförfrågningar som kunder begär. För icke-professionella kunder säkerställer Banken bästa orderutförande.

På kunds begäran ska Banken kunna visa att Banken har verkställt kundens order i enlighet med Bankens principer för utförande av ordrar.

8. Handelsplatser som huvudsakligen används av Banken för utförande av ordrar

Banken deltar i handel på diverse reglerade marknader och andra handelsplatser. Banken utvärderar regelbundet (minst en gång om året och när det sker större förändringar) de handelsplatser som ska användas för utförande av ordrar.

För en lista över de handelsplatser som huvudsakligen används av Banken se www.handelsbanken.se eller kontakta något av Bankens kontor. Denna lista över handelsplatser är inte uttömmande men omfattar de handelsplatser som gör det möjligt för Banken att stadigvarande uppnå bästa möjliga resultat vid utförande av kundordrar.

För att kunna genomföra transaktioner i instrument som handlas på handelsplatser där Banken inte deltar i handel kommer Banken att vidarebefordra ordern till en handelsaktör (mäklare) med direkt åtkomst till dessa handelsplatser. Valet av sådana samarbetsföretag sker genom en kontinuerlig utvärdering av företagens i fråga förmåga att erbjuda bästa möjliga orderutförande.

9. Utförande av order avseende fondandelar som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller MTF (Multilateral handelsplattform)

Banken kommer att utföra ordrar med avseende på fondandelar genom att vidarebefordra ordern till det relevanta fondförvaltningsbolaget (eller motsvarande) eller genom att vidarebefordra ordern till ett annat värdepappersinstitut för vidarebefordran till fondförvaltningsbolaget för utförande i enlighet med fondförordningarna (eller motsvarande).

10. Diskretionär portföljförvaltning

När Banken tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning och samtidigt utför mottagna order eller beslut att handla gällande kundportföljen, kommer det att göras i enlighet med principerna för utförande av ordrar.

11. Avslutshantering, sammanläggning samt fördelning av order

Banken ska utföra kundordrar snabbt, effektivt och rättvist och utförda ordrar ska registreras och fördelas snabbt och korrekt. Jämförbara ordrar utförs omgående och i den tidsordning de togs emot såvida detta inte omöjliggörs av orderns egenskaper, rådande marknadsförhållanden eller om något annat krävs på grund av kundens intressen.

Banken kan lägga samman en kunds order med andra kunders ordrar och/eller med transaktioner för Bankens egen räkning såvida det är osannolikt att sammanläggningen generellt kommer att vara till nackdel för en enskild kund vars order är inkluderad.

Sammanläggningen kan vara till nackdel med avseende på en enskild order.

En sammanlagd order som utförts i sin helhet fördelas på det genomsnittliga priset. Om en sammanlagd order endast kunnat utföras delvis kommer den del som utförts att fördelas lika på det genomsnittliga priset. Om Banken lägger samman en kundorder med en transaktion för egen räkning och den sammanlagda ordern bara utförs delvis ska Banken vid fördelningen av de berörda affärerna prioritera kunden framför Banken, med annat än att Banken på rimliga grunder kan visa att det utan denna kombination inte skulle ha kunnat utföra ordern till lika fördelaktiga villkor, eller överhuvudtaget, i vilket fall Banken äger rätt att fördela transaktionen för egen räkning proportionellt i enlighet med fastställda fördelningsprinciper. En fördelning av berörda affärer får inte ske på ett sätt som är till nackdel för kunden.

12. Störningar i marknaden eller handelssystem

Vid störningar på marknaden eller i Bankens egna system på grund av, till exempel, avbrott eller otillräcklig tillgång till tekniska system kan det, enligt Bankens åsikt, vara omöjligt eller olämpligt att utföra orderna i enlighet med de metoder som beskrivs i detta dokument. Banken kommer då att vidta alla rimliga åtgärder för att utföra orderna på bästa möjliga villkor för kunden.

13. Ändringar

Banken kommer regelbundet att se över och, vid behov, uppdatera principerna för utförande av order, liksom detta dokument. Sådana ändringar kommer att finnas tillgängliga på Bankens webbplats www.handelsbanken.com eller på Bankens kontor. Kunder som Banken har en fortlöpande kundrelation med ska meddelas vid varje väsentlig förändring av Bankens arrangemang eller principer för utförande av order. Ändringar gäller från det att de publiceras på hemsidan.

14. Rapporteringsskyldighet

Inom EU finns en skyldighet för bland annat banker, andra värdepappersinstitut och marknadsplatser m.fl. att rapportera till lokal myndighet om de upptäcker order eller transaktioner som kan antas utgöra eller ha samband med insiderbrott eller marknadsmanipulation. Rapportering kan t.ex. komma att ske av order och eller transaktioner där kund handlar med sig själv (lägger in köp- respektive säljorder i samma värdepapper). Sådana transaktioner kan utgöra otillbörlig marknadspåverkan. För mer information, se förordning nr 596/2014 om marknadsmissbruk (MAR), och direktiv 2014/57/EU om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (CS MAD) av den 3 juli 2016.

15. Övervakning och översyn

Banken ska göra en översyn av arrangemangen och principerna minst en gång per år eller då en väsentlig förändring inträffar som påverkar Bankens förutsättningar att fortsätta att uppnå bästa möjliga resultat för sina kunder.

Om en gör en rimlig och proportionerlig begäran om upplysningar om Bankens principer eller arrangemang och hur Banken ser över dem ska Banken svara på ett tydligt sätt och inom rimlig tid.

Information till kund som handlar med finansiella instrument

Innan du som kund gör affärer med finansiella instrument med banken bör du känna till följande:

Kontaktuppgifter

Svenska Handelsbanken AB (publ)
Blasieholmstorg 11
106 70 Stockholm
+46 8 701 1000
Organisationsnummer: 502007-7862
www.handelsbanken.se

Verksamhet

Handelsbanken har ett brett utbud av tjänster som täcker hela bankområdet med traditionella företagsaffärer, investment banking och trading, samt privata affärer inklusive livförsäkringar.

Tillstånd och tillsyn

Banken har Finansinspektionens tillstånd att bedriva värdepappersrörelse enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och står under Finansinspektionens tillsyn. Finansinspektionen har adress Box 7821, 103 97 Stockholm och telefonnummer +46 8 40898000.

Hantering av intressekonflikter

Handelsbankens styrelse har fastställt en policy för hantering av intressekonflikter som ska tillämpas inom Handelsbanken-koncernen. Nedan följer en sammanfattning av denna policy. Policyn finns tillgänglig i sin helhet på www.handelsbanken.se

Intressekonflikter är en naturlig del i en affärsdrivande verksamhet vilket innebär att denna typ av konflikter kan uppkomma inom koncernens verksamhetsområde. Intressekonflikter kan uppstå mellan Handelsbankens kunder, samt mellan Handelsbanken eller Handelsbankens kunder å ena sidan och å andra sidan Handelsbankens (andra) kunder, aktieägare, styrelseledamöter, såväl ledande befattningshavare som annan personal, viktigare leverantörer och affärspartner samt andra närstående parter (t.ex. koncernbolag).

En intressekonflikt som kan ge upphov till att en eller flera kunders intressen påverkas negativt kan föreligga i t.ex. situationer då Handelsbanken, anställda, uppdragstagare eller närstående bolag

- sannolikt kan erhålla en ekonomisk vinst eller undvika en ekonomisk förlust på kundens bekostnad, t.ex. genom att handla för egen räkning i värdepapper med utnyttjande av information om kunders kommande handelsflöden,
- kan ha ett annat intresse än kunden av resultatet av den tjänst som tillhandahålls kunden eller av den transaktion som genomförs för kundens räkning, t.ex. genom att försäljning av en viss investeringsprodukt till kunden ger högre intern ersättning än en annan produkt som skulle passa kunden bättre,
- kan ha ett ekonomiskt eller annat incitament att gynna en annan kund eller kundgrupps intressen framför kundens intressen, t.ex. genom att ge en viss kund mer fördelaktiga kurser i utbyte mot framtida eller fortsatta affärsförbindelser, tjänster eller investeringar till förfång för en annan kund eller kundgrupp,
- bedriver samma slag av verksamhet som kunden, eller
- tar emot eller kommer att ta emot incitament av någon annan än kunden i samband med en tjänst till kunden, i form av pengar, varor eller tjänster utöver standardmässig avgift eller kommission för berörd tjänst eller verksamhet.

Generellt om hantering av intressekonflikter

Hantering av intressekonflikter sker i första hand genom att ansvarig enhetschef tillser att rutiner tillämpas och åtgärder vidtas som förhindrar att kundernas intressen påverkas negativt. Det åligger

varje enhetschef i koncernen att löpande i sin verksamhet identifiera potentiella intressekonflikter och uppmärksamma och hantera intressekonflikter vilka kan ge upphov till att en eller flera kunders intressen påverkas negativt som en följd av koncernens verksamhet. Identifieras en intressekonflikt ska ansvarig enhetschef i första hand se till att kundens intressen inte påverkas negativt. Är det inte möjligt ska kunden informeras om intressekonflikten på ett sätt som gör det möjligt för kunden att förstå och spara informationen och därigenom få möjlighet att fatta beslut om Handelsbankens tjänst eller produkt med beaktande av den identifierade intressekonflikten. Kan en identifierad intressekonflikt inte undvikas ska ansvarig enhetschef dessutom löpande följa upp intressekonflikten med målsättningen att den ska upphöra.

Exempel på i Handelsbankenkoncernen förekommande intressekonflikter och hanteringen av desamma

Nedanstående förteckning innehåller en uppräknings av intressekonflikter som är centrala i Handelsbankenkoncernens verksamhet med angivande av hur de hanteras.

Sannolikt kan erhålla en ekonomisk vinst eller undvika en ekonomisk förlust på kundens bekostnad

Analysverksamheten - bankens position
Analysen kan gynna Handelsbankens positioner/verksamhet men missgynna vissa kunder.

- Analysunderlaget ska alltid lämna information om intressekonflikter
- Interna regler reglerar bland annat oberoende, informationshantering, motstridiga uppgifter och kontroller

Corporate finance-uppdrag

Intressekonflikter gentemot annan verksamhet, exempelvis genom att kunden omfattas av bankens analysverksamhet, är föremål för investeringsrådgivning, dess finansiella instrument ingår i fondutbudet eller att Handelsbanken är kreditgivare och har ett eget intresse av utfallet i affären.

- Corporate financeverksamheten omgärdas av chinese walls
- Kreditbeslut och investeringsrådgivning utgår enligt interna regler från kundens intressen och behov

Råd vid investeringar och förvaltning

Förslag kan lämnas eller förvaltning ske utifrån vad som är mest lönsamt för Handelsbanken istället för vad som är bäst för kunden.

- Rekommendation vid investeringsrådgivning, försäkringsförmedling och förvaltning ska alltid vara lämplig för kunden
- Rådgivningen dokumenteras och kontrolleras
- Kunden informeras om intressekonflikten

Har ett annat intresse än kunden av resultatet av den tjänst som tillhandahålls kunden eller av den transaktion som genomförs för kundens räkning

Ersättning till anställd

Interna ersättningsystem kan påverka utförandet av arbetsuppgifter och medföra att egna intressen gynnas framför kundens.

- Hantering genom att rekommendation vid investeringsrådgivning och försäkringsförmedling alltid ska vara lämplig för kunden
- Ersättningspolicy och ersättningsystem som beaktar intressekonflikter

- Rådgivning dokumenteras

Sidoupdrag och jävsfrågor

Anställda och andra personer som utövar ägarkontroll, styrelseuppdrag, ägande i bolag med konkurrerande verksamhet, m. fl. kan ha intressen som är motstridiga intressena hos kunden som kan medföra jävssituationer.

- Förbjudet för anställda och andra relevanta personer att:
  - hantera frågor för Handelsbanken i fall där denne eller närstående kan ha intressekonflikt med Handelsbanken
  - delta i annan affärsverksamhet för egen eller tredje part utan samtycke från överställd chef och personalavdelning
  - ta emot uppdrag utanför anställningen/uppdraget utan samtycke från överställd chef och personalavdelning
- Kreditinstruktion och regler om funktionärs- och jävskrediter

Handel för egen räkning

En handlare får ersättning som gör att Handelsbankens intressen i handel med finansiella instrument prioriteras framför kundens intressen.

- Regler för bästa orderutförande och regler för hantering av kunders order, samt regler för egen handel
- Ersättningspolicyn och ersättningssystemet beaktar intressekonflikter

Insiderinformation

Enhet inom Handelsbanken mottar insiderinformation som förhindrar Handelsbanken eller fondbolaget att i alla situationer agera för kundens eller andelsägarnas bästa.

- Tydliga regelverk för *chinese walls* och upprättande av loggbok

Har ett ekonomiskt eller annat skäl att gynna en annan kunds eller kundgrupps intressen framför kundens intressen

Kunder med motstående intressen

Anställd kan få information om olika kunders motstående intressen i exempelvis företagsförvärvssituationer. Kontor eller en region kan behöva hantera kunder som är konkurrenter.

- Vid corporate finance-uppdrag hanteras intressekonflikten med reglerna om *chinese walls* och loggbok

Risk finns att medarbetare sätter intresset för en viss kund före den andras intresse.

- Samtliga kundförhållanden omfattas av banksekretess

Orderhantering

Gynnande av viss kund framför annan kund vid exempelvis orderhantering, genomförande eller vid fördelning av värdepapper vid transaktioner i marknaden.

- Interna regler om bästa orderutförande och utförande av portföljtransaktioner
- *Front running* regleras inom ramen för reglerna om marknadsmissbruk

Tar emot eller kommer att ta emot incitament av någon annan än kunden i samband med en tjänst till kunden, i form av pengar, varor eller tjänster utöver standardkommissionen eller avgiften för den berörda tjänsten eller verksamheten ifråga

Gåvor eller annan vinning

Gåvor eller utsikter att erhålla gåvor till anställd kan medföra en intressekonflikt vid exempelvis beslut vid val av motpart vid orderläggning.

- Regler för incitament, mottagande av gåva, policy för etik samt löpande utvärdering av motpart enligt fastställda kriterier

Intressekonflikter hänförliga till koncerninternerna förhållanden

Uppdragsavtal

Vid utvärderingen av ett koncerninternt uppdragsavtal kan den uppdragsgivande parten behöva expertstöd för att utvärdera avtalet. Om detta stöd söks från en koncernfunktion söker man i praktiken stöd från uppdragstagaren.

- Uppdragsgivande bolag ska alltid ha erforderlig kompetens för att utvärdera uppdragsavtal.
- Om behov av specialistkompetens finns ska detta stöd sökas från oberoende part om risk för intressekonflikt föreligger.

Styrelsearbete

En ledamot i internstyrelse kan ha annat uppdrag i Handelsbanken som gör att denne har ett intresse som står i strid med lojalitetsplikten mot dotterbolaget.

Lämplighetsbedömning, inklusive av eventuella jäv, görs innan ny ledamot tillsätts och då befintlig ledamot får ändrade operativa uppdrag.

Intressekonflikter i förhållande till andra intressenter än kunder

Leverantörer

En anställd mottar gåvor eller bjuds på representation av en leverantör med syfte att få den anställde att ingå ett avtal som är oförmånligt för Handelsbanken.

- För att undvika beroendeställning till leverantörer ska anställda iakttä regler för mottagande och givande av gåvor samt representation
- Etiska regler ger bestämmelser om givande och tagande av muta. All representation ska präglas av måttfullhet

Incitament

Under vissa förutsättningar får banken i samband med tjänster avseende finansiella instrument betala eller ta emot incitament, t.ex. avgifter och kommission från andra än kunden. Incitament kan bestå av såväl monetära som icke-monetära förmåner. Om incitament utges till eller tas emot av tredje part krävs att ersättningen ska syfta till att höja kvaliteten på tjänsten och att den inte hindrar banken från att tillvarata kundens intressen. Kunden ska informeras om de ersättningar som banken tar emot.

När banken tillhandahåller portföljförvaltning får banken i samband med en sådan tjänst endast ta emot och behålla en ersättning eller förmån från någon annan än kunden om det rör sig om mindre icke-monetära förmåner som kunden informerats om.

Mindre icke-monetära förmåner kan bestå av något av följande.

- Uppgifter eller dokumentation om ett finansiellt instrument eller en investeringstjänst, som är av allmän karaktär.
- Skriftligt material som framställts av en tredjepart som är emittent för att marknadsföra en nyemission.
- Deltagande i konferenser och seminarier som gäller ett visst instrument eller en viss investeringstjänst
- Representation upp till ett rimligt värde.

Beträffande distributionsersättning för fonddhandel gäller följande:

Banken får ersättning från Handelsbanken Fonder AB för förmedling av fondandelar.

Ersättningen utgår med ett belopp som beräknas som en procentsats av förvaltningsavgiften.

Även för fonder som förvaltas av fondbolag utanför Handelsbankskoncernen (externa fonder) och som banken förmedlar får banken ersättning. Ersättningen erhålls av det förvaltande fondbolaget eller från ett värdepappersinstitut som förmedlar det externa fondbolagets fonder och utgår med ett belopp som beräknas som en procentsats av förvaltningsavgiften.

Kund betalar endast förvaltningsavgift till fondbolaget enligt den procentsats som framgår av faktabladet för respektive fond. Den ersättning som banken erhåller innebär ingen ytterligare kostnad för kunden.

Klagomålshantering

Alla muntliga och skriftliga klagomål ska i första hand hanteras av ditt bankkontor. Mer information om bankens hantering av kundklagomål m m finns på bankens hemsida www.handelsbanken.se.

Språk

Det språk som används i dokumentationen och i kontakterna mellan banken och kunden är svenska.

Ljudupptagning m m

Banken spelar in och bevarar telefonsamtal och annan elektronisk kommunikation som kan antas leda till transaktion, exempelvis i samband med att kunden lämnar banken uppdrag om handel eller instruktioner avseende kundens depå och anslutna konton. Kopior av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation med kunden kommer att finnas tillgängliga på begäran under en period på fem år. Kunden har rätt att på begäran få ta del av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation för vilket banken har rätt att ta ut en skälig avgift.

Beskattning

Innehavet av och avkastningen på ett finansiellt instrument kan vara föremål för beskattning. Skattesatser och andra skatteregler beror på flera faktorer, bland annat dina individuella förhållanden, aktuellt finansiellt instrument och i vilken form sparande sker. Reglerna kan även förändras under den tid som ett finansiellt instrument innehas. Du bör rådgöra med professionella rådgivare om de skattemässiga konsekvenserna som handel med och innehav av finansiellt instrument kan innebära.

Legal Entity Identifier

Legal Entity Identifier (LEI) är en global identifieringskod för företag och andra organisationer som har introducerats på G20-ländernas initiativ. Enligt gällande EU-reglering ska juridiska personer ha en LEI kod för att kunna göra en värdepapperstransaktion. Om sådan kod inte finns får Bankens inte utföra transaktionen åt kunden.

Banker och värdepappersbolag kommer därför kräva att företag, föreningar, stiftelser samt i en del fall enskilda firmor m.fl. har en LEI för att kunna göra en värdepapperstransaktion.

För att göra derivataffärer har krav på LEI redan införts. För att göra andra värdepapperstransaktioner införs kravet från den 3 januari 2018.

Den kund som behöver skaffa en LEI kan vända sig till någon av de leverantörer som finns på marknaden. Via denna länk hittar du godkända institutioner för det globala LEI-systemet http://www.lei.org/publications/gls/lou_20131003_2.pdf.

En avgift tas ut när man skaffar en LEI. Vid handel i derivat behöver man även betala en årlig förnyelseavgift. Hur hög avgiften är framgår av den prislista som finns hos varje leverantör.

Mer information om kravet på en LEI kan finnas på bankens hemsida eller Finansinspektionens hemsida www.fi.se.

Hävstångsinstrument mm

Banken ska informera kunder när ett innehav i ett sk hävstångsinstrument eller sk evenutalförpliktelsestransaktioner sjunker med en viss nivå.

Kunden och banken är överens om att beräkningsmetoden för den procentuella nedgång som ska utlösa informationsutskick till kunden ska beräknas i enlighet med den metod, med avseende på enskilt instrument, typ av instrument, portföljen i sin helhet eller den metod i övrigt som banken vid var tid anser lämplig bli a med iakttagande av kundens intresse. På kundens förfrågan ska banken informera om berörd beräkningsmetod.

Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument

1. Handel med finansiella instrument

Handel med **finansiella instrument**, dvs bl.a. aktier i aktieföretag och motsvarande andelsrätter i andra typer av företag, obligationer, depåbevis, fondandelar, penningmarknadsinstrument, finansiella derivatinstrument eller andra sådana värdepapper som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, sker i huvudsak i organiserad form vid en **handelsplats**. Handeln sker genom de värdepappersföretag som deltar i handeln vid handelsplatsen. Som kund måste du normalt kontakta ett sådant värdepappersföretag för att köpa eller sälja finansiella instrument.

1.1 Handelsplatser och systematisk internhandlare

Med handelsplatser avses reglerad marknad och de två formerna av handelsplattformar -MTF-plattform och OTF-plattform. Därtill kan kunders handel utföras via ett värdepappersföretag som agerar som systematisk internhandlare (SI) eller på annat sätt genom att handel sker mot värdepappersföretagets eget lager eller mot annan kund.

På en **reglerad marknad** handlas olika typer av finansiella instrument. När det gäller aktier kan endast aktier i publika bolag noteras och handlas på en reglerad marknad och det ställs stora krav på sådana bolag, bl.a. avseende bolagets storlek, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning av bolagets ekonomi och verksamhet.

En **MTF-plattform (MTF)** kan beskrivas som ett handelssystem som organiseras och tillhandahålls av en börs eller ett värdepappersföretag. Det ställs typiskt sett lägre krav, i form av t.ex. informationsgivning och verksamhetshistoria, på de finansiella instrument som handlas på en handelsplattform jämfört med finansiella instrument som handlas på en reglerad marknad.

En **OTF-plattform (OTF)** är på många sätt lik en MTF-plattform. Men på en OTF-plattform får bara finansiella instrument som inte är aktier eller aktierelaterade värdepapper handlas, såsom obligationer och derivat. Vidare får OTF-plattformen ha friare regler för handeln inklusive ordermatchingen än vad reglerade marknader och MTF-plattformar får ha.

En **systematisk internhandlare (SI)** är ett värdepappersföretag som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform. En systematisk internhandlare är skyldig att offentliggöra marknadsmässiga anbud, dvs på köp- och säljpriser, för likvida finansiella instrument som handlas på en handelsplats och för vilka den systematiska internhandlaren bedriver systematisk internhandel.

Handel kan även äga rum genom ett värdepappersföretag utan att det är fråga om systematisk internhandel, mot institutets egna lager eller mot annan av institutets kunder.

I Sverige finns i dagsläget två reglerade marknader, NASDAQ Stockholm AB (nedan "Stockholmsbörsen") och Nordic Growth Market NGM AB (nedan "NGM"). Härutöver sker organiserad handel på andra handelsplatser, t.ex. First North och Nordic MTF (båda MTF-plattformar) För mer information om var just ditt värdepappersföretag utför dina order, se aktuell policy för bästa order utförande.

Handeln på reglerade marknader, handelsplattformar och andra platser utgör en **andrahandsmarknad** för finansiella instrument som ett bolag redan givit ut (emitterat). Om andrahandsmarknaden fungerar väl, dvs det är lätt att hitta köpare och säljare och det fortlöpande noteras anbudskurser från köpare och säljare samt avslutskurser (betalkurser) från gjorda affärsavslut, har även bolagen

en fördel genom att det blir lättare att vid behov emittera nya instrument och därigenom få in mer kapital till bolagets verksamhet. Förstahandsmarknaden, eller **primärmarknaden**, kallas den marknad där köp/teckning av nyemitterade instrument sker.

1.2 Handels-/noteringslistor

När det gäller aktier indelas vanligen handelsplatser aktierna i olika listor, vilka publiceras t.ex. på handelsplatsens hemsida, i dagstidningar och andra medier. Avgörande för på vilken lista ett bolags aktier handlas kan vara bolagets börsvärde (t.ex. Stockholmsbörsens Large-, Mid- och Small cap). De mest omsatta aktierna kan också finnas på en särskild lista. Vissa värdepappersföretag publicerar också egna listor över finansiella instrument som handlas via institutet, kurser till vilka instrumenten handlas etc, t.ex. via institutets hemsida. Aktier på listor med höga krav och hög omsättning anses normalt kunna innebära en lägre risk än aktier på andra listor.

Information om kurser m.m. avseende aktier såväl som andra typer av finansiella instrument, exempelvis fondandelar, optioner och obligationer, publiceras också regelbundet via t.ex. handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra medier.

2. Risker med finansiella instrument och handel med finansiella instrument

2.1 Allmänt om risker

Finansiella instrument kan ge **avkastning** i form av **utdelning** (aktier och fonder) eller **ränta** (räntebärande instrument). Härutöver kan priset (kursen) på instrumentet öka eller minska i förhållande till priset när placeringen gjordes. I den fortsatta beskrivningen inräknas i ordet placering även eventuella negativa positioner (negativa innehav) som tagits i instrumentet, jämför t.ex. vad som sägs om blankning i avsnitt 7 nedan. Den totala avkastningen är summan av utdelning/ränta och prispförändring på instrumentet.

Vad placeraren eftersträvar är naturligtvis en total avkastning som är positiv, dvs som ger **vinst**, helst så hög som möjligt. Men det finns också en **risk** att den totala avkastningen blir negativ dvs att det blir en **förlust** på placeringen. Risker för förlust varierar med olika instrument. Vanligen är chansen till vinst på en placering i ett finansiellt instrument kopplad till risken för förlust. Ju längre tiden för innehavet av placeringen är desto större är vinstchansen respektive förlustrisken. I placerings sammanhang används ibland ordet risk som uttryck för såväl förlustrisk som vinstchans. I den fortsatta beskrivningen används dock ordet risk enbart för att beteckna förlustrisk. Det finns olika sätt att placera som minskar risken. Vanligen anses det bättre att inte placera i ett enda eller ett fåtal finansiella instrument utan att i stället placera i **flera olika** finansiella instrument. Dessa instrument bör då erbjuda en **spridning av riskerna** och inte samla risker som kan utlösas samtidigt. En spridning av placeringarna till utländska marknader minskar normalt också risken i den totala portföljen, även om det vid handel med utländska finansiella instrument tillkommer en **valutarisk**.

Placeringar i finansiella instrument är förknippade med **ekonomisk risk**, vilket närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för risken och måste därför själv via anlitat värdepappersföretag - eller genom sitt kapitalförvaltande ombud - ta del av och därmed skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, faktablad, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper och risker förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar i sådana instrument. Detta gäller även om kunden

fått investeringsrådgivning vid placeringstillfället. Kunden bör i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att avveckla placeringar som utvecklas negativt eller att ställa ytterligare säkerhet vid placeringar som finansierats med lån och där säkerhetsvärdet minskat.

Det är också viktigt att beakta den risk det kan innebära att handla med finansiella instrument på en annan handelsplats än en reglerad marknad, där kraven som ställs generellt är lägre.

För ytterligare information om derivatinstrument, se punkt 5.

2.2. Olika typer av riskbegrepp m.m.

I samband med den riskbedömning som bör ske då du som kund gör en placering i finansiella instrument, och även fortlöpande under innehavstiden, finns en mängd olika riskbegrepp och andra faktorer att beakta och sammanväga. Nedan följer en kort beskrivning av några av de vanligaste riskbegreppen.

Marknadsrisk - risken att marknaden i sin helhet, eller viss del därav där du som kund har din placering, t.ex. den svenska aktiemarknaden, går ner.

Kreditrisk - risken för bristande betalningsförmåga hos till exempel en emittent eller en motpart.¹

Prisvolatilitetsrisk - risken för att stora svängningar i kursen/priset på ett finansiellt instrument kan påverka placeringen negativt.
Kursrisk - risken att kursen/priset på ett finansiellt instrument går ner.

Skatterisk - risken att skatteregler och/eller skattesatser är oklara eller kan komma att ändras.

Valutakursrisk - risken att en utländsk valuta till vilken ett innehav är relaterat (ex.vis fondandelar i en fond som placerar i amerikanska värdepapper noterade i USD) försvagas.

Hävstångseffektsrisk - konstruktionen av derivatinstrument som gör att det finns en risk att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får ett större negativt genomslag i kursen/priset på derivatinstrumentet.

Legal risk - risken att relevanta lagar och regler är oklara eller kan komma att ändras.

Bolagsspecifik risk - risken att ett visst bolag går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolaget därmed kan falla i värde.

Branschspecifik risk - risken att en viss bransch går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolag i branschen därmed kan falla i värde.

Likviditetsrisk - risken att du inte kan sälja eller köpa ett finansiellt instrument vid en viss önskad tidpunkt.

Ränterisk - risken att det finansiella instrument du placerat i minskar i värde pga förändringar i marknadsräntan.

3. Aktier och aktierelaterade instrument

3.1 Allmänt om aktier

3.1.1 Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets **aktiekapital**. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen **utdelning** på aktierna. Aktier ger också **rösträtt** på bolagsstämman, som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har desto större andel av kapitalet, utdelningen och rösterna har aktieägaren. Beroende på vilken serie aktierna tillhör kan rösträtten variera. Det finns två slag av bolag, **publika** och **privata**. Endast publika bolag får låta aktierna handlas på en handelsplats.

3.1.2 Aktiekursen

Kursen (priset) på en aktie påverkas i första hand av utbudet respektive efterfrågan på den aktuella aktien vilket i sin tur, åtminstone på lång sikt, styrs av **bolagets framtidsutsikter**. En aktie upp- eller nedvärderas främst grundat på investerarnas analyser och bedömningar av bolagets möjligheter att göra **framtida vinster**. Den framtida **utvecklingen i omvärlden** av konjunktur, teknik, lagstiftning, konkurrens osv. avgör hur efterfrågan blir på bolagets produkter eller tjänster och är därför av grundläggande betydelse för kursutvecklingen på bolagets aktier.

Det aktuella **ränteläget** spelar också en stor roll för prissättningen. Stiger marknadsräntorna ger räntebärande finansiella instrument, som samtidigt ges ut (nyemitteras), bättre avkastning. Normalt sjunker då kurserna på aktier som regelbundet handlas liksom på redan utelöpande räntebärande instrument. Skälet är att den ökade avkastningen på nyemitterade räntebärande instrument relativt sett blir bättre än avkastningen på aktier, liksom på utelöpande räntebärande instrument. Dessutom påverkas aktiekurserna negativt av att räntorna på bolagets skulder ökar när marknadsräntorna går upp, vilket minskar vinstutrymmet i bolaget.

Också **andra till bolaget direkt knutna förhållanden**, t.ex. förändringar i bolagets ledning och organisation, produktionsstörningar m m kan påverka bolaget negativt. Aktiebolag kan i värsta fall gå så dåligt att de måste försättas i **konkurs**. Aktiekapitalet dvs. aktieägarnas insatta kapital är det kapital som då först används för att betala bolagets skulder. Detta leder oftast till att aktierna i bolaget blir värdelösa.

Även kurserna på vissa större **utländska reglerade marknader eller handelsplatser** inverkar på kurserna i Sverige, bl.a. därför att flera svenska aktiebolag är noterade även på utländska marknadsplatser och prisutjämnningar sker mellan marknadsplatserna. Kursen på aktier i bolag som tillhör samma **branschsektor** påverkas ofta av förändringar i kursen hos andra bolag inom samma sektor. Denna påverkan kan även gälla för bolag i olika länder.

Aktörerna på marknaden har olika behov av att placera kontanter (likvida medel) eller att få fram likvida medel. Dessutom har de ofta olika mening om hur kursen borde utvecklas. Dessa förhållanden, som även innefattar hur bolaget värderas, bidrar till att det finns såväl köpare som säljare. Är placerarna däremot samstämmiga i sina uppfattningar om kursutvecklingen vill de antingen köpa och då uppstår ett köptryck från många köpare, eller också vill de sälja och då uppstår ett säljtryck från många säljare. Vid köptryck stiger kursen och vid säljtryck faller den.

Omsättningen, dvs hur mycket som köps och säljs av en viss aktie, påverkar i sin tur aktiekursen. Vid hög omsättning minskar skillnaden, även kallad spread, mellan den kurs köparna är beredda att betala (**köpkursen**) och den kurs säljarna begär (**säljkursen**). En

¹ - Bristande betalningsförmåga för en emittent eller motpart kan innebära konkurs eller företagsrekonstruktion med offentligt ackord (nedsättning av fordringsbelopp). Banker, andra kreditinstitut och värdepappersbolag kan i stället bli föremål för resolution. Det innebär att staten kan ta kontroll över institutet och dess förluster kan komma att hanteras genom att dess aktie- och fordringsägare får sina innehav nedskrivna och/eller för fordringsägare sina fordringar konverterade till aktieinnehav (s.k skuldnedskrivning eller bail-in).

aktie med hög omsättning, där stora belopp kan omsättas utan större inverkan på kursen, har en god **likviditet** och är därför lätt att köpa respektive att sälja. Bolagen på de reglerade marknadernas listor har ofta en högre likviditet. Olika aktier kan under dagen eller under längre perioder uppvisa olika rörlighet (**volatilitet**) i kurserna dvs upp- och nedgångar samt storlek på kursförändringarna.

De kurser till vilka aktierna har handlats (**betalkurser**), såsom högst/lägst/senast betalt under dagen samt sist noterade köp/säljkurser och vidare uppgift om handlad volym i kronor publiceras bl.a. i de flesta större dagstidningarna och på olika internetsidor som upprättas av marknadsplatser, värdepappersföretag och medieföretag såsom text-TV. Aktualiteten i dessa kursuppgifter kan variera beroende på sättet de publiceras på.

3.1.3 Olika aktieserier

Aktier finns i olika **serier**, vanligen A- och B-aktier vilket normalt har med rösträtten att göra. A-aktier ger normalt en röst medan B-aktier ger en **begränsad rösträtt**, oftast en tiondels röst.

Skillnaderna i rösträtt beror bl.a. på att man vid ägarspridning vill värna om de ursprungliga grundarnas eller ägarnas inflytande över bolaget genom att ge dem en starkare rösträtt. Nya aktier som ges ut får då ett lägre röstvärde än den ursprungliga A-serien och betecknas med B, C eller D etc.

3.1.4 Kvotvärde, split och sammanläggning av aktier

En akties **kvotvärde** är den andel som varje aktie representerar av bolagets aktiekapital. En akties kvotvärde erhålls genom att dividera aktiekapitalet med det totala antalet aktier. Ibland vill bolagen ändra kvotvärdet, t.ex. därför att kursen, dvs marknadspriset på aktien, har stigit kraftigt. Genom att dela upp varje aktie på två eller flera aktier genom en s.k. **split**, minskas kvotvärdet och samtidigt sänks kursen på aktierna. Aktieägaren har dock efter en split sitt kapital kvar oförändrat, men detta är fördelat på fler aktier som har ett lägre kvotvärde och en lägre kurs per aktie.

Omvänt kan en **sammanläggning** av aktier (omvänd split) göras om kursen sjunkit kraftigt. Då slås två eller flera aktier samman till en aktie. Aktieägaren har dock efter en sammanläggning av aktier samma kapital kvar, men detta är fördelat på färre aktier som har ett högre kvotvärde och en högre kurs per aktie.

3.1.5 Marknadsintroduktion, privatisering och uppköp

Marknadsintroduktion innebär att aktier i ett bolag introduceras på aktiemarknaden, dvs upptas till handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform. Allmänheten erbjuds då att **teckna** (köpa) aktier i bolaget. Oftast rör det sig om ett befintligt bolag, som inte tidigare handlats på en reglerad marknad eller annan handelsplats, där ägarna beslutat att vidga ägarkretsen och underlätta handeln i bolagets aktier. Om ett statligt ägt bolag introduceras på marknaden kallas detta för **privatisering**.

Uppköp tillgår i regel så att någon eller några investerare erbjuder aktieägarna i ett bolag att på vissa villkor sälja sina aktier. Om uppköparen får in 90 % eller mer av antalet aktier i det uppköpta bolaget, kan uppköparen begära **tvångsinlösen** av kvarstående aktier från de ägare som ej accepterat uppköpserbjudandet. Dessa aktieägare är då tvungna att sälja sina aktier till uppköparen mot en ersättning som fastställs genom ett skiljedomsförfarande.

3.1.6 Emissioner

Om ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet krävs ofta ytterligare aktiekapital. Detta skaffar bolaget genom att ge ut nya aktier genom **nyemission**. Oftast får de gamla ägarna **teckningsrätter** som ger företräde att teckna aktier i en nyemission. Antalet aktier som får tecknas sätts normalt i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Tecknaren måste betala ett visst pris (emissionskurs),

oftast lägre än marknadskursen, för de nyemitterade aktierna. Direkt efter det att teckningsrätterna - som normalt har ett visst marknadsvärde - avskiljts från aktierna sjunker vanligen kursen på aktierna, samtidigt ökar antalet aktier för de aktieägare som tecknat. De aktieägare som inte tecknar kan, under teckningstiden som oftast pågår några veckor, sälja sina teckningsrätter på den marknadsplats där aktierna handlas. Efter teckningstiden förfaller teckningsrätterna och blir därmed obrukbara och värdelösa.

Aktiebolag kan även genomföra s.k. **riktad nyemission**, vilket genomförs som en nyemission men enbart riktad till en viss krets investerare. Aktiebolag kan även genom s.k. **apportemission** ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, affärsrörelser eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl vid riktad nyemission som vid apportemission sker s.k. **utspädning** av befintliga aktieägares andel av antalet röster och aktiekapital i bolaget, men antalet innehavda aktier och marknadsvärdet på det placerade kapitalet påverkas normalt inte.

Om tillgångarna eller de reserverade medlen i ett aktiebolag har ökat mycket i värde, kan bolaget föra över en del av värdet till sitt aktiekapital genom en s.k. **fondemission**. Vid fondemission tas det hänsyn till antalet aktier som varje aktieägare redan har. Antalet nya aktier som tillkommer genom fondemissionen sätts i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Genom fondemissionen får aktieägaren fler aktier, men ägarens andel av bolagets ökade aktiekapital förblir oförändrad. Kursen på aktierna sänks vid en fondemission, men genom ökningen av antalet aktier bibehåller aktieägaren ett oförändrat marknadsvärde på sitt placerade kapital. Ett annat sätt att genomföra fondemission är att bolaget **skriver upp** kvotvärdet på aktierna. Aktieägaren har efter uppskrivning ett oförändrat antal aktier och marknadsvärde på sitt placerade kapital.

3.2 Allmänt om aktierelaterade instrument

Nära knutna till aktier är, aktieindexobligationer, depåbevis, konvertibler, aktie- och aktieindexoptioner, aktie- och aktieindexterminer, warranter samt hävstångscertifikat.

3.2.1 Indexobligationer/Aktieindexobligationer

Indexobligationer/aktieindexobligationer är obligationer där avkastningen istället för ränta är beroende t.ex. av ett aktieindex. Utvecklas indexet positivt följer avkastningen med. Vid en negativ indexutveckling kan avkastningen utebli. Obligationen återbetalas dock alltid med sitt nominella belopp, som kan vara lägre än investeringsbeloppet, på inlösendagen och har på så sätt en begränsad förlustrisk jämfört med t.ex. aktier och fondandelar. Risken med en placering i en aktieindexobligation kan, förutom eventuellt erlagd överkurs och kostnader, definieras som den alternativa avkastningen, dvs. den avkastning investeraren skulle ha fått på det investerade beloppet med en annan placering. Indexobligationer kan ha olika benämningar som aktieindexobligationer, SPAX, aktieobligationer, kreditkorgsobligationer, räntekorgsobligationer, valutakorgsobligationer osv. beroende på vilket underliggande tillgångsslag som bestämmer obligationens avkastning. När man talar om indexobligationer så benämns dessa ofta också som kapitalskyddade produkter. Med detta begrepp avses att beskriva, som ovan nämnts, att oavsett om produkten ger avkastning eller ej så återbetalas det nominella beloppet, vanligtvis investeringsbeloppet minskat med eventuellt erlagd överkurs. OBS att kapitalskyddet inte gäller om emittenten försätts i konkurs eller blir föremål för företagsrekonstruktion med offentligt ackord (nedsättning av fordringsbeloppet).

3.2.2 Depåbevis

Svenskt Depåbevis är ett bevis om rätt till utländska aktier, som utgivaren av beviset förvarar/innehar för innehavarens räkning. Depåbevis handlas precis som aktier på en reglerad marknad eller handelsplats och prisutvecklingen följer normalt prisutvecklingen på den utländska marknadsplats där aktien handlas. Utöver de generella risker som finns vid handel med aktier eller andra typer av andelsrätter bör ev. valutakursrisk beaktas.

3.2.3 Konvertibler

Konvertibler (konverteringslån eller konvertibler) är räntebärande värdepapper (lån till utgivaren/emittenten av konvertibeln) som inom en viss tidsperiod kan bytas ut mot aktier. Avkastningen på konvertiblerna, dvs kupongräntan, är vanligen högre än utdelningen på utbytesaktierna. Konvertibelkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibeln.

3.2.4 Omvända konvertibler

Omvända konvertibler är ett mellanting mellan en ränte- och en aktieplacering. Den omvända konvertibeln är knuten till en eller flera underliggande aktier eller index. Denna placering ger en ränta, dvs en fast, garanterad avkastning. Om de underliggande aktierna eller index utvecklas positivt återbetalas det placerade beloppet plus den fasta avkastningen. Om de underliggande aktierna eller index däremot skulle falla, finns det en risk att innehavaren i stället för det placerade beloppet, utöver en på förhand fastställd avkastning kan få en eller flera aktier som ingår i den omvända konvertibeln eller motsvarande kontantlikvid.

3.2.5 Aktieoptioner och aktieindexoptioner

Aktieoptioner finns av olika slag. Förvärvade köpoptioner (eng. call options) ger innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod köpa redan utgivna aktier till ett på förhand bestämt pris. Säljoptioner (eng. put options) ger omvänt innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod sälja aktier till ett på förhand bestämt pris. Mot varje **förvärvat** option svarar en **utfärdad** option. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att den minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärvet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner påverkas av kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men oftast med större kursvägningar och prispåverkan än dessa.

Den mest omfattande handeln i aktieoptioner sker på de reglerade marknaderna. Där förekommer även handel med **aktieindexoptioner**. Dessa indexoptioner ger vinst eller förlust direkt i kontanter (**kontantavräkning**) utifrån utvecklingen av ett underliggande index. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.2.6 Aktieterminer och aktieindexterminer samt futures

En **termin** eller **forward** innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t.ex. kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom parterna har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

En **future** är en variant på termin eller forward. Skillnaden mellan en future och en forward består i hur avräkningen går till, det vill säga när man som part i ett kontrakt får betalt eller betalar beroende på om positionen gett vinst eller förlust. För en future sker en daglig avräkning i form av löpande betalningar mellan köpare och säljare på basis av värdeförändringen dag för dag av underliggande tillgång. För en forward sker avräkning först i anslutning till instrumentets slutdag.

Se även avsnitt 5 om derivat.

3.2.7 Warranter

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade **warranter**. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyutgivna aktier. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.2.8 Hävstångscertifikat

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart **certifikat** eller i vissa fall **bevis**, är ofta en kombination av ex.vis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat skall inte förväxlas med t.ex. företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter. Se även avsnitt 5 om derivat.

4. Ränterelaterade instrument

Ett **räntebärande finansiellt instrument** är en **fordringsrätt** på utgivaren (emittenten) av ett lån. Avkastning lämnas i form av **ränta**. Det finns olika former av räntebärande instrument beroende på vilken emittent som givit ut instrumentet, den säkerhet som emittenten kan ha ställt för lånet, **löptiden** fram till återbetalningsdagen och formen för utbetalning av räntan. Räntan (kupongen) betalas vanligen ut årsvis.

En annan form för räntebetalning är att sälja instrumentet med rabatt (**diskonteringspapper**). Vid försäljningen beräknas priset på instrumentet genom att diskontera lånebeloppet inklusive beräknad ränta till nuvärde. Nuvärdet eller kursen är lägre än det belopp som erhålls vid återbetalningen (**nominella beloppet**). **Bankcertifikat och statsskuldväxlar** är exempel på diskonteringspapper, liksom obligationer med s.k. **nollkupongskonstruktion**.

Ytterligare en annan form för räntebärande obligationer är statens **premieobligationer** där låneräntan lottas ut bland innehavarna av premieobligationer. Det förekommer även ränteinstrument och andra sparformer där räntan är skyddad mot inflation och placeringen därför ger en fast **real ränta**.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring (kursrisk) som kan uppkomma under löptiden på grund av att **marknadsräntorna** förändras, dels att emittenten kanske inte klarar att **återbetala** lånet (kreditrisk). Lån för vilka fullgod säkerhet för återbetalningen har ställts är därvid typiskt sett mindre riskfyllda än lån utan säkerhet. Rent allmänt kan dock sägas att risken för förlust på räntebärande instrument kan anses som lägre än för aktier. Ett räntebärande instrument utgivet av en emittent med hög kreditvärdighet kan således vara ett bra alternativ för den som vill minimera risken att sparkapitalet minskar i värde och kan vara att föredra vid ett kortsiktigt sparande. Även vid långsiktigt sparande där kapitalet inte skall äventyras, t.ex. för pensionsåtaganden, är inslag av räntebärande placeringar mycket vanliga. Nackdelen med

en räntebärande placering är att den i regel ger en låg värdestegring. Exempel på räntebärande placeringar är sparkonton, privatobligationer och räntefonder.

Kurserna fastställs löpande såväl på instrument med kort löptid (mindre än ett år) t.ex. statsskuldväxlar som på instrument med längre löptider t.ex. obligationer. Detta sker på penning- och obligationsmarknaden. Marknadsräntorna påverkas av analyser och bedömningar som Riksbanken och andra större institutionella marknadsaktörer gör av hur utvecklingen av ett antal ekonomiska faktorer som inflation, konjunktur, ränteutvecklingen i Sverige och i andra länder osv kommer att utvecklas på kort och lång sikt. Riksbanken vidtar även s.k. penningpolitiska operationer i syfte att styra utvecklingen av marknadsräntorna så att inflationen håller sig inom fastställda mål. De finansiella instrument som handlas på penning- och obligationsmarknaden (**t.ex. statsobligationer, statsskuldväxlar och bostadsobligationer**) handlas ofta i mycket stora poster (mångmiljonbelopp).

Om marknadsräntorna går upp kommer kursen på **utelöpande** (redan utgivna) räntebärande finansiella instrument att falla om de har fast ränta, eftersom nya lån ges ut med en räntesats som följer aktuell marknadsränta och därmed ger högre ränta än vad utelöpande instrumentet ger. Omvänt stiger kursen på utelöpande instrument när marknadsräntan går ned.

Lån utgivna av stat och kommun anses vara riskfria vad gäller återbetalningen, vilket således gäller för stats- och kommunobligationer. Andra emittenter än stat och kommun kan ibland, vid emission av obligationer, ställa **säkerhet** i form av andra finansiella instrument eller annan egendom (sak- eller realsäkerhet).

Det finns även andra räntebärande instrument som innebär en högre risk än obligationer om emittenten skulle få svårigheter att återbetala lånet, t.ex. **förlagsbevis** eftersom de lånen återbetalas först efter det alla andra fordringsägare fått betalt. Villkorade konvertibla obligationer (contingent convertibles), så kallade cocos, är en annan typ av komplex produkt med risker som kan vara mycket svåra att förstå. I grunden är de obligationer som under vissa förutbestämda händelser kan skrivas ned, det vill säga förlora hela eller delar av sitt värde, eller omvandlas till aktier.

En form av ränterelaterade instrument är **säkerställda obligationer**. Dessa är förenade med en särskild förmånsrätt enligt speciell lagstiftning. Regelverket kring säkerställda obligationer syftar till att en investerare skall få full betalning enligt avtalad tidplan även om obligationens utgivare skulle gå i konkurs, förutsatt att den egendom som säkerställer obligationen är tillräckligt mycket värd.

5. Derivatinstrument

Derivatinstrument såsom optioner, terminer m.fl. förekommer med olika slag av underliggande tillgång, t.ex. aktier, obligationer, råvaror och valutor. Derivatinstrument kan utnyttjas för att minska risken i en placering.

Kursen i ett derivatinstrument är beroende av kursen i det underliggande instrumentet. En särskild omständighet är att prisutvecklingen på derivatinstrumentet oftast är kraftigare än prisutvecklingen på den underliggande egendomen. Prisgenomslaget kallas **hävstångseffekt** och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, dvs möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och

användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeraren bör i eget intresse vara beredd agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas i ofördelaktig riktning. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

6. Allmänt om risker med derivatinstrument

Handel med derivatinstrument är förknippad med särskilda risker, vilka närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för riskerna och måste därför själv via anlitat värdepappersföretag - eller genom sitt kapitalförvaltande ombud - ta del av och därmed skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, faktablad, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper samt de risker som är förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar (positioner) i sådana instrument. Information för bevakning (kursuppgifter m.m.) kan fås t.ex. via handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra media samt från kundens värdepappersföretag. Kunden bör vidare i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att ställa ytterligare säkerhet eller att avsluta sina placeringar i derivatkontrakt (kvitta ut eller stänga sina positioner).

7. Användningen av derivatinstrument

Derivatinstrument är en form av avtal (kontrakt) där själva avtalet är föremål för handel på kapitalmarknaden. Derivatinstrumentet är knutet till en underliggande egendom eller ett underliggande värde. Denna egendom eller detta värde (i fortsättningen kallat enbart egendom) kan utgöras av ett finansiellt instrument, någon annan tillgång med ekonomiskt värde, t.ex. valuta eller råvara, eller någon form av värdemätare, t.ex. ett index. Derivatinstrument kan användas för att skapa ett skydd mot en oönskad prisutveckling på den underliggande egendomen. De kan också användas för att uppnå vinst eller avkastning med en mindre kapitalinsats än vad som krävs för att göra en motsvarande affär direkt i den underliggande egendomen. Derivatinstrument kan också användas för andra syften. Användningen av derivatinstrument bygger på en viss förväntning om hur priset på den underliggande egendomen kommer att utvecklas under en viss tidsperiod. Innan handel påbörjas med derivatinstrument är det således viktigt att kunden för sig själv klargör syftet därmed och vilken prisutveckling på underliggande egendom som kan förväntas samt grundat på detta väljer rätt derivatinstrument eller kombination av sådana instrument.

8. Olika slag av derivatinstrument

Huvudtyperna av derivatinstrument är optioner, terminer och swapavtal.

En **option** är ett avtal som innebär att den ena parten (utfärdaren av ett optionskontrakt) förpliktar sig att köpa eller sälja den underliggande egendomen av eller till den andra parten (innehavaren av kontraktet) till ett på förhand bestämt pris (lösenpriset). Avtalet kan, beroende på slag av option, antingen utnyttjas när som helst under löptiden (amerikansk option) eller endast på slutdagen (europeisk option). Innehavaren betalar en ersättning (premie) till utfärdaren och får en rätt att utnyttja kontraktet men har ingen skyldighet att göra det. Utfärdaren är däremot skyldig att infria kontraktet om innehavaren begär det (löser optionen). Avgörande för optionens värdeutveckling är normalt värdeutvecklingen på den underliggande egendomen. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att optionen minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den

vid förvärvet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner följer normalt kursutvecklingen på motsvarande underliggande aktier eller index i samma eller motsatt riktning, men med större kurssvängningar och prispåverkan.

En **termin** eller **forward** innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t ex kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom båda parter har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

En **future** är en variant på termin eller forward. Skillnaden mellan en future och en forward består i hur avräkningen går till, det vill säga när man som part i ett kontrakt får betalt eller betalar beroende på om positionen gett vinst eller förlust. För en future sker en daglig avräkning i form av löpande betalningar mellan köpare och säljare på basis av värdeförändringen dag för dag av underliggande tillgång. För en forward sker avräkning först i anslutning till instrumentets slutdag.

Ett **swapavtal** innebär att parterna överenskommer om att löpande erlägga betalningar till varandra, exempelvis beräknade på fast respektive rörlig ränta (ränteswap), eller att vid en viss tidpunkt utbyta (på engelska: to swap) någon form av egendom med varandra, t ex olika slag av valutor (valutaswap).

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade **warranter**. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nytugivna aktier.

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart **certifikat**, är ofta en kombination av ex.vis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat skall inte förväxlas med t.ex. företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är liksom för andra derivatinstrument att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang gäller normalt även för optioner och warranter.

Autocalls är en typ av instrument avsedda att ge möjlighet till en god avkastning i en sidledes eller måttligt fallande marknad. Vanligtvis erbjuds Autocalls med ett villkorat kapitalskydd ner till en viss nivå, barriär. Detta skydd upphör om barriären underskrids. Risken för att en stor del av det nominella beloppet går förlorat kan därmed vara betydande vid en placering i en Autocall.

Derivatinstrumenten kan kombineras på visst sätt för att skapa t.ex. ett visst skydd mot prisförändring på underliggande egendom, eller för att uppnå ett visst ekonomiskt resultat i förhållande till den förväntade prisutvecklingen på underliggande egendom.

Vid handel i kombinerade produkter är det viktigt att sätta sig in i produktens olika beståndsdelar och hur dessa samverkar. I vissa fall kan beståndsdelarnas samverkan innebära en högre risk än varje beståndsdel för sig. En närmare beskrivning av en viss produkts olika beståndsdelar och på vilket sätt dessa samverkar kan fås bl.a. från utfärdande emittent eller värdepappersföretaget.

9. Karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument

Man kan beskriva handel med derivatinstrument som handel med eller förflyttning av risker. Den som exempelvis befarar en kursnedgång på marknaden kan köpa säljoptioner som ökar i värde om marknaden faller. För att minska eller slippa risken för kursnedgång betalar köparen en premie, dvs vad optionen kostar.

Handel med derivat kräver särskild sakkunskap. Det är därför viktigt att uppmärksamma följande karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument för den som avser att handla med sådana instrument. Konstruktionen av derivatinstrument gör att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får genomslag i kursen eller priset på derivatinstrumentet. Detta prisgenomslag är ofta kraftigare i förhållande till insatsen (erlagd premie) än vad värdeförändringen är på den underliggande egendomen. Prisgenomslaget kallas därför **hävstångseffekt** och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, dvs möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeraren bör i eget intresse vara beredd att agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas negativt. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

Den part som åtar sig en förpliktelse genom att utfärda en option eller ingå ett terminsavtal är från början tvungen att ställa säkerhet för sitt åtagande. I takt med att priset på den underliggande egendomen med tiden utvecklas uppåt eller nedåt och således värdet på derivatinstrumentet ökar eller minskar, skiftar också kravet på säkerhet. Ytterligare säkerhet i form av en tilläggssäkerhet kan därför komma att krävas. Hävstångseffekten gör sig således gällande även på säkerhetskravet, som kan förändras snabbt och kraftigt. Om inte kunden ställer tillräcklig säkerhet, har motparten eller värdepappersföretaget i allmänhet förbehållit sig rätten att utan att höra kunden avsluta placeringen (stänga positionen) för att minimera skadan. En kund bör således noga följa prisutvecklingen även med avseende på säkerhetskravet för att undgå en ofrivillig stängning av positionen.

Löptiden för derivatinstrument kan variera från mycket kort tid upp till flera år. Prisförändringarna är ofta störst på instrument med kort löptid. Priset på t.ex. en innehavd option sjunker i allmänhet allt snabbare mot slutet av löptiden pga att det s.k. tidsvärdet avtar. Kunden bör således noga bevaka även löptiden på derivatinstrumenten.

Det bör tilläggas att derivat omfattas ofta av clearing hos centrala motparter, s k CCPer, som går in som motpart i varje derivatkontrakt.

10. Fonder och fondandelar

En fond är en ”portfölj” av olika finansiella instrument, t.ex. aktier och obligationer. Fonden ägs gemensamt av alla som sparar i fonden, andelsägarna, och förvaltas av ett fondbolag. Det finns olika slags fonder med olika placeringsinriktning. Med placeringsinriktning menas vilken typ av finansiella instrument som fonden placerar i. Nedan redogörs i korthet för några av de vanligaste typerna av fonder. För ytterligare information se Fondbolagens Förenings hemsida, www.fondbolagen.se.

En **aktiefond** placerar allt eller huvudsakligen allt kapital som andelsägarna inbetalat i aktier. **Blandfonder** med både aktier och räntebärande instrument förekommer också, liksom rena **räntefonder** där kapitalet placeras i räntebärande instrument.

En av idéerna med en aktiefond är att den placerar i flera olika aktier och andra aktierelaterade finansiella instrument, vilket gör att den bolagsspecifika risken för andelsägaren minskar jämfört med risken för den aktieägare som placerar i endast en eller i ett fåtal aktier. Andelsägaren slipper vidare att välja ut, köpa, sälja och bevaka aktierna och annat förvaltningsarbete runt detta.

Principen för **räntefonder** är densamma som för aktiefonder - placering sker i olika räntebärande instrument för att få riskspridning i fonden och förvaltningen i fonden sker efter analys av framtida räntetro.

En **fond-i-fond** är en fond som placerar i andra fonder. En fond-i-fond kan ses som ett alternativ till att själv välja att placera i flera olika fonder. Man kan därmed uppnå den riskspridning som en väl sammansatt egen fondportfölj kan ha. Det finns fond-i-fonder med olika placeringsinriktningar och risknivåer.

Andra exempel på fonder är **indexfonder** som inte förvaltas aktivt av någon förvaltare utan som istället placerar i finansiella instrument som följer sammansättningen i ett visst bestämt index.

En ytterligare typ av fond är **hedgefond**. Hedge betyder skydda på engelska. Trots att hedging är avsett att skydda mot oväntade förändringar i marknaden kan en hedgefond vara en fond med hög risk, då sådana fonder ofta är högt belånade. Skillnaderna är dock stora mellan olika hedgefonder. Det finns även hedgefonder med låg risk. Hedgefonder försöker ge en positiv avkastning oavsett om aktie- eller räntemarknaden går upp eller ner. En hedgefond är ofta en specialfond och har därmed större frihet i sina placeringsmöjligheter än traditionella fonder (värdepappersfonder). Placeringsinriktningen kan vara allt från aktier, valutor och räntebärande instrument till olika arbitragestrategier (spekulation i förändringar av t.ex. räntor och/eller valutor). Hedgefonder använder sig ofta av derivat i syfte att öka eller minska fondens risk. Blankning (se nedan) är också ett vanligt inslag.

Fonder kan också delas in i **värdepappersfonder** (även kallade UCITS-fonder) och **specialfonder**. Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller det s.k. UCITS-direktivets krav på bl a placeringsbestämmelser och riskspridning. Såväl svenska som utländska värdepappersfonder (som fått tillstånd i sitt hemland inom EES), får säljas och marknadsföras fritt i samtliga EES-länder. Specialfonder (däribland hedgefonder, se ovan) följer det s.k. AIFM-direktivet. Dessa fonder avviker på något sätt från reglerna i UCITS-direktivet, och det är därför särskilt viktigt för Dig som kund att ta reda på vilka placeringsregler som en specialfond Du avser att placera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens informationsbroschyr och faktablad. Varje fondbolag är skyldigt att självant erbjuda potentiella investerare det faktablad som avser fonden. Specialfonder får inte marknadsföras och säljas fritt utanför Sverige till icke-professionella kunder. För de fonder som placerar i

utländska finansiella instrument tillkommer även en valutarisk (se även avsnitt 2.2 ovan).

Andelsägarna får det antal andelar i fonden som motsvarar andelen insatt kapital i förhållande till fondens totala kapital. Andelarna kan köpas och lösas in genom värdepappersföretag som saluför andelar i fonden eller direkt hos fondbolaget. Det är dock viktigt att beakta att vissa fonder kan ha förutbestämda tidpunkter då fonden är ”öppen” för köp och inlösen, varför det inte alltid är möjligt med regelbunden handel. Andelarnas aktuella värde beräknas regelbundet av fondbolaget och baseras på kursutvecklingen av de finansiella instrument som ingår i fonden. Det kapital som placeras i en fond kan både öka och minska i värde och det är därför inte säkert att placeraren får tillbaka hela det insatta kapitalet.

11. Blankning

Blankning innebär att den som lånat finansiella instrument, och samtidigt förbundit sig att vid en senare tidpunkt till långivaren återlämna instrument av samma slag, säljer de lånade instrumenten. Vid försäljningen räknar låntagaren med att vid tidpunkten för återlämnandet kunna anskaffa instrumenten på marknaden till ett lägre pris än det till vilka de lånade instrumenten såldes. Skulle priset i stället ha gått upp, uppstår en förlust, vilken vid en kraftig prishöjning kan bli avsevärd.

12. Belåning

Finansiella instrument kan i många fall köpas för delvis lånat kapital. Eftersom såväl det egna som det lånade kapitalet påverkar avkastningen kan Du som kund genom lånefinansieringen få en större vinst om placeringen utvecklas positivt jämfört med en investering med enbart eget kapital. Skulden som är kopplad till det lånade kapitalet påverkas inte av om kurserna på köpta instrument utvecklas positivt eller negativt, vilket är en fördel vid en positiv kursutveckling. Om kurserna på köpta instrument utvecklas negativt uppkommer en motsvarande nackdel eftersom skulden kvarstår till 100 procent, vilket innebär att kursfallet krona för krona förbrukar det egna kapitalet. Vid ett kursfall kan därför det egna kapitalet helt eller delvis förbrukas samtidigt som skulden måste betalas helt eller delvis genom försäljningsintäkterna från de finansiella instrument som fallit i värde. Skulden måste betalas även om försäljningsintäkterna inte täcker hela skulden.

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- **att placeringar eller andra positioner i finansiella instrument sker på din egen risk**
- **att du som kund själv noga måste sätta dig in i värdepappersföretagets allmänna villkor för handel med finansiella instrument och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om aktuellt finansiellt instrument, dess egenskaper och risker**
- **att vid handel med finansiella instrument det är viktigt att kontrollera all rapportering avseende dina transaktioner och innehav samt omgående reklamera eventuella fel**
- **att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i finansiella instrument**
- **att du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster**

Ytterligare allmän information om olika typer av finansiella instrument och handel med finansiella instrument jämte förslag till ytterligare litteratur på området återfinns också t.ex. på Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumenternasbankbyran.se, och på SwedSecs hemsida, www.swedsec.se.